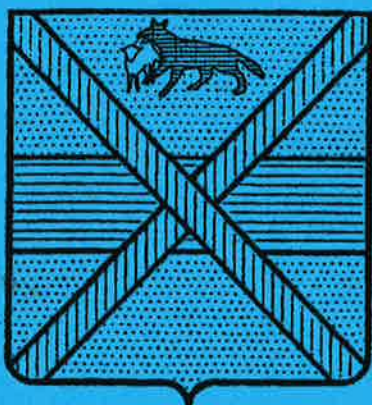

Berla

Heemkundige kring
voor

Meise
Oppem
Wolvertem
en omgeving

Brusselsesteenweg 73
1860 Meise

Berla is aangesloten bij

Vlaams Centrum voor Volkscultuur

VLAAMSE
CONTACTCOMMISSIE
MONUMENTENZORG

België-Belgique
P.B.
1860 Meise
2/2918

Afgiftekantoor: 1860 Meise

Driemaandelijks tijdschrift

Nr. 93 - september 2008

BERLA

vzw

Heemkundige Kring voor Meise – Oppem – Wolvertem en omgeving

- Zetel van de kring** : **Brusselsesteenweg 73, 1860 Meise**
- Raad van Beheer** :
* **Ere-voorzitter: Raoul Moyson**
* **Voorzitter: Michel Van den Broeck**
* **Secretaris: Peter Carrière**
* **Penningmeester: Wim Van Campenhout**
* **Beheerders: Raymond Moreau, Jan Verbelen**
- Tijdschrift** : **verschijnt driemaandelijks**
jaarabonnement en lidgeld 12 euro
los nummer 3 euro
betaling via rekening 001-1189490-55
redactie-coördinatie : Raymond Moreau
de auteurs zijn verantwoordelijk voor hun bijdrage
- Bibliotheek en archief** : **De Snipper (lokaal 3) - Brusselsesteenweg 73**
1860 Meise
Toegankelijk :
* **1ste woensdag van de maand van 14u tot 17u**
* **3de dinsdag van de maand van 20u tot 22u**
behalve op feestdagen en in juli & augustus
- Contacten** : **Michel Van den Broeck 015 71 53 31**
Peter Carrière 015 71 03 00 of
02 269 29 52
- Website** : **<http://www.geocities.com/athens/acropolis/6661/>**
- E-mail** : **berla53@hotmail.com**

Berla verzamelt

- *alle documenten over de gemeente Meise en omgeving zoals oude weekbladen, persknipsels, foto's, affiches, zichtkaarten, landkaarten, ...*
- *alle documenten over inwoners van Meise zoals doodsprentjes, familiearchief, kavelbrieven, foto's, notariële akten, ...*
- *alle voorwerpen in verband met ambachten en stielen van vroeger, boerenalaam, leefmilieu een gewoonten van onze voorouders*

Werp niets weg, contacteer eerst Berla

*I
N
H
O
U
D*

Editoriaal	4
Het onze Lieve Vrouwhof	5
Vrouwenklooster van Nieuwenrode	25
Meisewonderen	33
Van druif tot wijn	36

nr. 93 - september 2008

*E
D
I
T
O
R
I
A
L*

TEN GELEIDE

Wegens de late nazomer valt het herfstblad van BERLA met enige vertraging in Uw brievenbus. Maar dit wordt ongetwijfeld dik en dubbel goedge maakt door de stevig gedocumenteerde en geïllustreerde bijdrage van Marc GILLISJANS over het Onze-Lieve-Vrouwehof. Een en ander in zijn artikelenreeks over de pachthoven van Wolvertem.

Michel VAN den BROECK heeft letterlijk en figuurlijk nog eens het verdwenen Vrouwenklooster van Nieuwenrode opgegraven. Wat de vernietiging van de voortuin van de pastorie te Meise met de opening van het tweede Vaticaans Concilie te maken heeft verneemt U best van Jef DE CUYPER zelf.

Nu de laatste "hoplochting" van Oppem sinds decennia verdwenen is heeft Jef VAN den BRANDE in de schaduw van de Wolvertemse kerktoren zowaar een recente wijngaard ontdekt. Meteen krijgt U ook het recept om zelf wijn te maken !

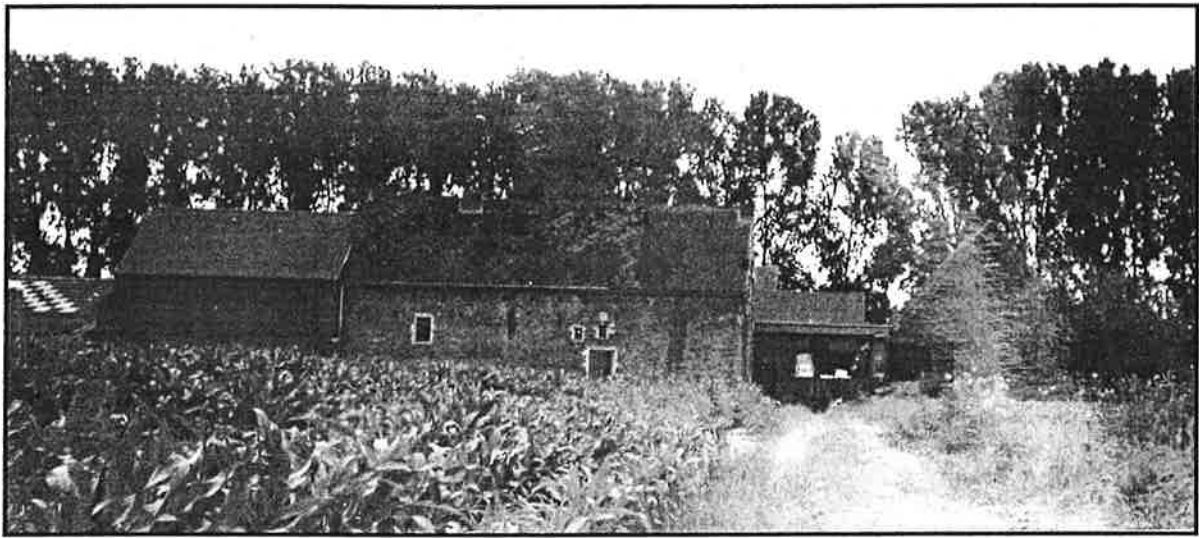
Van Achiël Bettessone belandde op de leestafel van BERLA zijn jongste publicatie naar aanleiding van Brixius 100. En Uw heemkring nam ook deel aan de tentoonstelling van 75 jaar voetbalclub KFC Meise. Stof genoeg te over voor het decembernummer van

BERLA

september 2008

HET ONZE LIEVE VROUWHOF.

Gelegen op de grens van de parochie Meuzegem (Wolvertem) met de parochie Ossel (Brussegem) liggen al de gebouwen op Wolvertem (kadastraal sectie E 199) behalve de schuur die op Brussegem (sectie C 263) ligt. In de deurimpost op de binnenkoer vinden we het jaartal 1671 ; in een gevelsteen het opschrift *dit is onse Lieve Vrouwe hof 1671* en in de gevel van de schuur 1838. Volgens Jan Verbesselt is het een afsplitsing geweest van het aloude Hof te Meuzegem, bezit van de Commanderie van Pitzenburg gelegen bij de kerk aldaar ; anderen ¹ houden het op een afsplitsing van het nabij gelegen Hof te Lovegem onder de parochie Ossel (Brussegem). Wij opteren voor het laatste. In onderstaande beschrijving, waarin we proberen een chronologische weergave te schetsen van de periode waarin het hof met zijn landerijen is ontstaan, zal blijken waarom.

28 05 1568

Willem van Oranje (1533 – 1584) was onder koning Philips II de leider van het anti-Spaanse verzet in de Nederlanden zodat Alva's Raad van Beroerten ² in 1568 bij verstek de prins van Oranje, die ook heer van Brussegem was, uit de Nederlanden verbant en zijn goederen confisceert en toewijst aan de koninklijke schatkist. Nadat er inventaris was opgemaakt van de inkomsten en de lasten die er op lagen benoemde men een ontvanger en een beheerder van het onroerend goed. Toen Alexander Farnese, hertog van Parma, rond 1583-1584 de scheiding van de Lage Landen bewerkstelligde werden de goederen van de pas overleden Willem van Oranje te koop gesteld.

1578 – 1585

De streek tussen Antwerpen en Brussel valt ten prooi aan voortdurende schermutselingen tussen de verschillende legers en staat tussen deze jaren onder een calvinistisch gezind bestuur. Door de voortdurende plunderingen begonnen met de Beeldenstorm liggen bijna alle pachthoven er afgebrand bij met tot gevolg een volledige ontreddering van de economie die nog in de hand wordt gewerkt door de voortdurende foeragies van de troepen. De tienden werden niet meer geïnd noch betaald en de gronden bleven onbebouwd liggen. Zo attesterden de schepenen van Brussegem op 26 10 1592 dat de drie blokken land van Sieur van Gindertaelen samen met nog andere naburige gronden gelegen te Lovegem sedert 1579 ongecultiveert en braak liggen en herschapen zijn in bos en wildernis omdat de legers er verschillende keren na mekaar waren doorgetrokken richting Vilvoorde,

¹ Alphonse Wauters : Histoire des Environs de Bruxelles, deel Wolvertem. Hij noemt de hoeve op p. 260 *la ferme de Moseghem ou de Notre Dame (de Onze Lieve Vrouwe hoeve)*. Samen met het Hof te Meuzegem was het O.L.Vrouwenhof het voornaamste van Meuzegem.

² Vonnis gepubliceerd in 1735 door Jacob Marcus. Inventaris van het archief van de Raad van Beroerten door Jamees en Vermaseren : de processtukken zijn op het ARA te Brussel niet te vinden.

Oostende en Sluis.³ De abdij van Grimbergen, die vele gronden en hoeven in deze streek bezit, wordt in 1579 platgebrand en het is slechts vanaf 1600 dat de paters stilaan naar hun abdij zullen terugkomen om met de heropbouw te beginnen.

27 10 1586

Schepengriffie Brussegem 1136 p. 76

De abdij van Grimbergen verkoopt haar Hof te Lovegem, groot 45-3-23 ½⁴ aan Nicolaes Baert, *Raedt*⁵ ende *pensionaris*⁶ van syne *Majesteyt*, die het uit geldnood anno 1588 wederom verkoopt aan Marco Antonio Peres⁷ ... *overmidts een somme van penninghen die hy hem van weghens des vs. Sr. Marco Anthony Peres deur handen des vs. Sr. Loys Perez ende Martin Peres de Baron gedaen syn tot vollen genueghe ende contentement des vs. opdraegers (Nicolaes Baert) van alle t' gene voerscreven is*

We onthouden hieruit dat de goederen belast waren met een rente van 6 viertelen rogge aan de erfgenamen van Gindertaelen en met 800 Rijns gulden uit een som van 2081 Rijns gulden 12 ½ schellinck aan de prelaat van Grimbergen en verder dat ... *de voirs. goeden tot behoeff van den vs. Sr. Martin Peres de Baron in handen gestelt ende geadjudiceert ...* en dat **Franciscus van Campenhout**⁸ de laatste pachter was van de ongesplitste hoeve.

29 07 1624

Schepengriffie Brussegem 1143 p. 29v

Naar vermogen van zekere brieven van decreet⁹ vastgelegd in de Raad van Brabant ten voordele van vrouwe Anna de Bilhe dochter wijlen heer ridder Charles de Bilhe, suppliantte ten nadele van heer ridder Marco Antonio Perez,¹⁰ rescribent volgens de brieven van decreet dd. 12 07 1624 wordt in de schepenbank van Brussegem door Peeter van Grimbergen, deurwaarder in de Soevereine Raad van Brabant overgedragen via ... *Henric Luycas meyer ons heeren des Coninx over de confiscatie vande goeden des princen van Oranjen van wegens deselve als heer vanden gronden daeroverstaend ...* aan Philibert de Mol, cantor en kanunnik van de collegiale kerk van Sinte Goedele te Brussel en prothonotaris¹¹ van de Stoel van Rome als de meest biedende ... *eene hoeve gem. geh. Meuzegem metten huuse, schuere, stallingen daer op staende inde prochie van Wolverthem mette boomgaerden, bempden, weyden ende landen daertoe behoorende tsaemen groot ontrent 21-3-61 ½ gelyck Aert Meyskens allen dieselve in pachtige is houdende meest al gelegen onder de prochie van Ossele*

Het is deze hoeve geheten Meuzegem die tot het O.L.Vrouwenhof zal uitgroeien. Terzelfdertijd werd door kanunnik de Mol ook nog de oorspronkelijke hoeve genaamd het Hof te Lovegem verworven. De grootte was identiek aan het Hof te Meuzegem nl. 21-3-61 ½. De splitsing van het oude hof te Lovegem moet dus gebeurt zijn na 27 10 1586 en voor 29 07 1624.

³ Schepengriffie Brussegem 8678 s.p. en ook notaris M. du Prenne dd. 11 03 1642 (RAAnd : mf 769293) dewelke schrijft dat deze drie blokken, 8 bunder groot waaronder nog ½ bunder weide, gelegen zijn onder Ossel en eigendom van Jan van Gindertaelen, schepen van Brussel en Juffrouwe Maria Verheyleweden en dat dit alles afkomstig is van zijn voorouders.

⁴ Schepengriffie Brussegem 1153 p. - dd. 26 01 1645 : ... *sekere hoeve gem. geh. Lovegem binnen de prochie van Ossele jurisdictie deser bancke van Bruysseghem met allen zynen edificien daeropstaende, boomgaerden, bempden, landen, bosschen en plantasiën daeraen wesende ... ende eertijts gedeylt is geweest in twee partyen groot ontrent 23 bunderen ...*

⁵ Raedt : raadsheer bij de Staten van Brabant.

⁶ Pensionaris : rechtskundig adviseur, verdediger van de rechten van de stad.

⁷ Schepengriffie Brussegem 1136 akten p. 8, 39, 76 en 122.

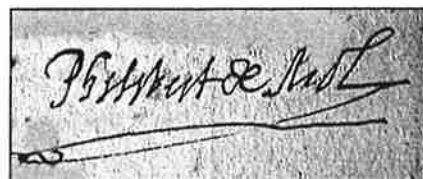
⁸ Zijn broer Geeraerd was prelaat van Grimbergen van 1569 tot aan zijn dood in 1577.

⁹ Verordening van overheidswege.

¹⁰ We vinden hem nog eigenaar van de gronden op 24 12 1595 in de schepengriffie van Brussegem 1137 p. 1.... *de goeden des Godshuys van Grimbergen die nu zyn Sr. Marcq Antoine Perez coopman binnen der stad van Antwerpen ...*

¹¹ In 1610 werd deze castraat en deken van het kapittel, eigenaar van het kasteel de Borchte te Schaarbeek. In het kapittel van kanunniken was de cantor na de deken de hoogste in rang en hij leidde de koorzangen ; een prothonotaris was een lid van een uit voorname geestelijken bestaand college te Rome belast met de leiding van alle het pausdom en de kerk betreffende zaken.

Dezelfde dag nog komt dezelfde Heer Philibert de Mol een onderpand te geven voor een kapitaal dat hij ontleende tegen een rente van 350 Rijns gulden per jaar bij heer Nicolaes van Varick, heer van Huizingen, burggraaf van Brussel, enz. Het onderpand betrof ... *seeckere hoeve gem. geh. Meuzegem mette huuse, schuere, stallingen daerop staende inde prochie van Wolverthem ten ghehuchte van Meusegem mette boomgaerden, bempden, weyden ende landen ...* ¹²

1/ *inden iersten die huysingen, stallinge ende schuere liggende tusschen twee boomgaerden waer van den grootsten is stuyckende metter eender zyde aende goeden des heeren van Pitsenborch aldaer ende den cleynsten metter eender zyden suyt west waerts tegen de hoeve van Lovegem commende metter tweeder syden noortwaerts aen het meusegem velt ende metter derder zyden suydt oigstwaerts tegen die beecke, groot tsamen 2-1-98*

2/ 4-0-77 land op het Meuzegemveld

zuid en oost langsheen vs. hoeve en boomgaerden, noordwest de straat en de goederen van de vs. hoeve van Lovegem, zuidwest de heer van Gindertaelen en noordoost Pitzemburg.

3/ 2-0-44 land zijnde de helft van het Vakkerblok

noordoost de andere helft comp de hoeve van Lovegem ¹³, noordwest de straat en zuidoost het Elzenbroek

4/ 3-3-49 land zijnde de helft van een blok geh. de Bet

zuidoost de straat, de goeden van de hoeve van Lovegem, noordoost van Gindertaelen en het Bredenbroek deze hoeve competerende

5/ 1-1-91 land geh. het Bredenbroek

noordoost de goeden van de hoeve van Lovegem, zuidoost : de erfgenamen van Gindertaelen en zuidwest

6/ 1-2-56 land op de Molenkouter (onder Merchtem)

noordwest langsheen de grote weide, zuidwest de straat, noordoost het volgende stuk en zuidoost de goeden der hoeve van Lovegem

7/ 0-2-89 land op hetzelfde veld

zuidwest aan vs. stuk palend, noordwest de goeden van Lovegem en zuidoost de Kerk van Meuzegem

8/ 6-1-50 weide en beemd wezende de helft van 12 b 3 dw

zuidoost het Bredenbroek, noord de Molenkouter en noordwest Pitzemburg

¹² Wanneer we de acht kavels van dit hof samentellen komen we tot 22 bunder 3 dagwand 54 roeden, dus de helft van het aloude hof te Lovegem, eigendom van de abdij van Grimbergen. Dit afgesplitste hof nu was gelegen in de noordelijke uithoek van Brussegem (= parochie Ossel) te paard op de grens met de parochie Meuzegem (= jurisdictie Wolvertem). De schuur (Poppkaart Brussegem C 263) stond op Ossel, de andere gebouwen (Poppkaart Wolvertem E 199) op Meuzegem: één deel werd dus *d' hoeve van Meuzegem* (alias het O.L. Vrouwenhof) ressorterende onder de parochie Wolvertem en het ander deel bleef het *Hof te Lovegem* afhankelijk van de parochie Ossel.

¹³ Die andere helft vinden we terug in de loting voor de kinderen van Jan Meyskens en Margareta Leemans: 1-0-16 kwam met den boonhof en opstal aan Philips Meyskens en 1-0-16 kwam met het pachthof, schuur, stallen, borreput en een klein elsbosje aan zijn halfbroer Peeter Layens: schepengriffie Brussegem 1152 akte van 30 12 1645. Met de hoeve van Lovegem bedoelde men dus het oorspronkelijk Hof te Lovegem met zijn gronden.

25 06 1625

Schepengriffie Wolvertem 7752 p. 1

Op die dag verkoopt Philibert de Mol, die hiervoor reeds op 14 08 1624 bij notaris Pietquin uit Brussel procuratie had gegeven aan Philips Jacels, te Neerpoorten op het Mingeling Veldeken, ½ bunder en enige roeden land afhingende *vande hoeve onder Meeusegem* die hij verkreeg op 12 08 1624 *by tlichten vanden zegele*. Er wordt hier nogmaals vermeld dat het verkochte stuk vrij van lasten is met dien verstande dat op de hoeve nog een rente bezet staat van 350 Rijns gulden aan de borggraaf van Brussel.

09 11 1626

Schepengriffie Brussegem p. 76v en schepengriffie Wolvertem 7752 p. 128v

Philibert de Mol geeft op 17 10 1626 procuratie aan Aert Meyskens om op ... *syn hoeve van meusegem groot ontrent 23 bunderen meestendeel mate van Ossele* ... 165 Rijns gulden te bezetten (die tevoren op zijn weiden te Kapelle boven Antwerpen stonden bezet) ten behoeve van Juffrouwe weduwe Catharina Carondeleth en er wordt opnieuw vermeld dat op de hoeve nog een pand van 350 gulden erfelijk stond ten voordele van Nicolaas van Varick burggraaf van Brussel.

09 09 1627

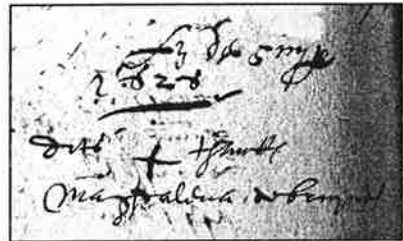
Schepengriffie Wolvertem 7752 p. 106 & Schepengriffie Brussegem 1146 p. 23v.

Op deze datum wordt in de schepengriffie vermeld dat Philibert de Mol, deken en kanunnik, op 06 08 1627 bij notaris Pietquin procuratie heeft gegeven aan Jan de Proft junior om in zijn naam voor de meier en schepenen van Wolvertem en Brussegem te verschijnen inzake *de hoeve van Meeusighem hem gecompeteert hebbende* om die op te dragen ten profijte van Lieven de Cuyper en Magdalena de Bruyn.¹⁴ Het betreft ... *de goeden sorteerende onder de jurisdictie ende prochie van wolverthem* ... en dit zijn dezelfde kavels als hierboven vermeld onder 1/ 2/ 3/ 4/ 6/ en 7/.

Waarschijnlijk stemt kavel 8/ hierboven beschreven overeen met volgende beschrijving :

- de Maaibeemd groot meer dan 2 bunder.
- in de Blakenberg de twee boomgaarden liggende tegen de Molenkouter.
- een tweede boomgaard liggende onder de eerste inkomende.
- de derde boomgaard nederwaarts gelegen op de andere zijde van de Middelweg aan de Schapenweide.
- een driehoekige weide gelegen onder de laatst voorschreven boomgaard.

Volgens de landmeter van Merchtem meten deze vijf laatste kavels samen 4-2-69. Wanneer we de Maaibeemd er bij optellen komen we aan het oppervlak van kavel 8/ hierboven vermeld.

A rectangular stamp containing a handwritten signature in dark ink. The signature appears to be 'Magdalena de Bruyn' with some additional scribbles and a date '1627' visible.

30 03 1634

Schepengriffie Brussegem 1150 p. 130

1. Akte van cassatie voor Magdalena de Bruyne weduwe Lieven de Cuyper¹⁵

Nicolaes van Varick *kent en leydt* dat volgende gronden zouden worden vrijgesteld van hun panden omdat Magdalena de Bruyne reeds 50 gulden heeft afgekwenen. Het betreft de kavels 3/ 5/ 6/ 7/ uit 29 07 1624 en nog drie stukken weide (uit 8/ ; zie ook 09 09 1627) die toebehoorden aan Lieven de Cuyper die ze overliet aan Nicolaes Theeus, waarop de schuldeisers geen rechten meer konden doen gelden maar nog wel op de resterende panden met de huizen en de hoeve erop ten belope van 18 bunders.

2. Akte waarin Nicolaas van Varick van de hogervernoemde rente van 350 gulden - die was ingesteld door Philibert de Mol, gewezen cantor en nu koordeken van de collegiale kerk van Sint Goedele in Brussel en

¹⁴ Afkomstig uit Baasrode want hier werden al hun kinderen geboren. Ze verkochten op 13 05 1626 (notariaat Steven van Herbosch 305) *de hoeve* en goederen onder Opwijk gelegen groot 9 ½ bunder aan Joos de Clerck Janssone. Waarschijnlijk werd met *de hoeve* het Hof ter Hoeven op Nijverseel bedoeld, een der grootste pachthoven van Opwijk. Met deze inkomsten kunnen ze dan enige maanden later het O.L.Vrouwenhof kopen.

¹⁵ Overleden te Meuzegem op 14 04 1632.

waarvan er reeds 50 gulden waren gekweten op 30 12 1632 - 300 gulden transporteert ten behoeve van Juffrouwe Sara van der Weelden weduwe van Jan de Bruyne.

3. Een derde akte waarin de eerbare Magdalena de Bruyne, ¹⁶ weduwe van Lieven de Cuyper verschijnt en belooft aan Sara van der Weelden jaarlijks te betalen een rente van 80 Rijns gulden waarvoor ze als onderpand geeft ... *seeckere hoeve gem. geh. Meusegem mette huuse, schuere ende stallinghe* ... zie verder de tekst uit de akte van 29 07 1624 hierboven ... *consisterende in de navolgende partyen* ... waarna de opsomming volgt van de punten 1/ 2/ 4/ en 8/ uit de akte van 29 07 1624 en weer wordt aangehaald dat deze goederen zijn belast met 350 gulden waarvan er reeds 50 gulden zijn gekweten geworden aan Sara van der Weelden bij transport door heer Nicolaas van Varick.

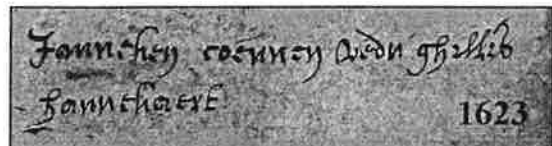
Omdat een deel van hun goederen ook onder de jurisdictie van Wolvertem waren gelegen dienden ook hier de schepenen een constitutiebrief op te maken voor enerzijds ... *de huysinge, schuere, stallinghen ende andere edifitien metten gronden staende ende liggende tusschen de twee boomgaerden waervan den grootsten liggende onder Wolverthem is stuyckende metter eender zyde aen de goeden des heeren van Pitsenburch aldaer tsamen groot ontrent de 6 dachwanden* ... en anderzijds nog 4-0-77 land op het Meusegemveld.

Alhoewel de weduwe de Cuyper schuldenaar bleef waren een deel van haar goederen reeds overgegaan op Nicolaes Theeus, pachter van het Hof te Meusegem van de commanderie van Pitzenburg. Zo was nu ook niet meer de markgraaf van Antwerpen (Nicolaes van Varick) de rentheffer maar wel Juffrouwe Sara van der Weelden.

08 07 1637

Schepengriffie Brussegem 1151 p. 143

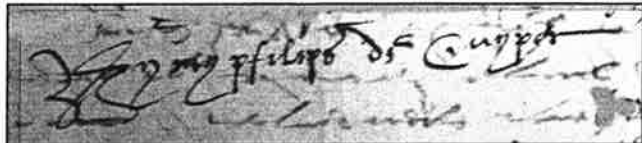
Juffrouwe Joanna Coene weduwe van heer Gillis Hannecart den Ouden, in zijn leven koopman te Antwerpen, verschijnt op het toneel en kocht op 21 06 1637 na het derde kerkgebod, 6 bunder land onder Ossel waarvan er 4 b in de Bet waren gelegen en 2 b op het veld genaamd de Vakker (wezende lichte tienden ¹⁷) en met deze kooppenningen plus

Jann. Coene
1623

nog een deel dat ze met eigen gelden bijstortte, betaalde de weduwe Lieven de Cuyper de twee hoger vernoemde renten af (300 Rg en 80 Rg) en ... *voor de validiteyt ende garrand deser vercoopinghe* ... wordt nog eens vermeld dat de de Cuypers tot borg stellen ... *hen paert ende contingent in 12 b lants metten steenen huuse daer op staende ende andere zyne toebehoirten* ... *binnen der prochien van Ossele en Meusegem* ¹⁸ *by den vs. wylen hunnen vadere ende moedere vercregen van Heer Philibert de Mol, canonnick ende choordeken vander collegiaele kercke van sincter Goedelen binnen Brussele* ..

Tezelfdertijd verschijnen de kinderen en erfgenamen van wijlen Lieven de Cuyper waarbij diens weduwe Magdalena de Bruyn, haar tocht afstaat aan haar kinderen Frans, Jan, Philips en Anneleyde alias Anna getrouwd met Cornelis de Muylde, Livyne x Guillaume Roeyman, Marie x Jan Thielemans, Elisabeth x Cornelis Peeters, Magdalena, ongehuwd maar bejaard, Lieven nog onbejaard en Catelijne de Cuyper x Laureys Meyskens, zoon van Jan Meyskens en Margareta Leemans, die optreedt in naam van zijn medeplegers, om twee renten te kwijten (300 Rg en 80 Rg per jaar aan Sieur Peeter de Bruyn, openbaar notaris residerende te Wolvertem, die procuratie had van Juffrouwe Sara van der Weelden weduwe Jan de Bruyn uit Aalst om deze renten te ontvangen in naam van zijn moeder. Deze renten stonden bepand op omtrent 18 bunder land met het stenen huis en alle andere toebehoorten gelegen onder de parochies van Ossel en Wolvertem die door hun vader en moeder verkregen waren bij koop van Philibert de Mol, koordeken van Sint Goedele in Brussel.

Philippus de Cuyper

¹⁶ Tevoren reeds verschenen voor de schepenen van Wolvertem op 12 11 1633 : SG Wolvertem 7753 p. 44v.

¹⁷ Tienden waren het tiende gedeelte van alle landbouwvruchten waarvan dan 1/3^e naar de pastoor, 1/3^e naar de armen en 1/3 voor het onderhoud der kerk ging. Deze laatste twee derden werden al vlug door wereldlijke heren ingepalmd en werden dan heerlijke tienden genoemd. Op het eind van de 12^e eeuw werd alleen nog een derde van de tiende schoof, de derde schoof, beschouwd als zijnde kerkelijk goed. Met derde schoof bedoelde men het derde gedeelte van de tienden hetzij de 33^e schoof van de oogst .. *die men noemt lichte thiende ghevende van 33 schoofven alleenlijck den eenen aenden pasteur* ...

¹⁸ Dit oppervlak komt overeen met loting Jan Meyskens-Margareta Leemans dd. 30 12 1645.

Verder wordt op dezelfde dag ¹⁹ nog een akte gemaakt voor de aankoop door de weduwe Gillis Hannecart van ½ bunder land op het Veldeken onder Ossel, gelegen tussen de straat, haar eigen goed, het veld gen. Pelgrimsweg en Laureys Parys. De verkoper hiervan was Frans de Proost.²⁰

Waarschijnlijk is Philippus de Cuyper na de dood van zijn vader Lieven op het Hof gekomen. Tot 1657 werden te Meuzegem nog zijn kinderen geboren.²¹

04 03 1638

Schepengriffie Brussegem 1151 p. 154.

Juffrouwe Coene heeft na het derde kerkgebod dd. 13 12 1637 opnieuw een deel van de oorspronkelijke goederen Philibert de Mol, gelegen te Lovegem onder Ossel en Wolvertem, afgekocht van Jan Meyskens, schepen van Brussegem en getrouwd met Margareta Leemans. Volgens deze akte hadden ze deze goederen van de kanunnik verkregen volgens de verkrijgbrief van 29 07 1624.

Het betreft :

1/ een weide gen. het Broeck in het gehucht van Lovegem onder Ossel, gelegen neffens de hoeve ²² van de ontvangster met als palen de landbeek, de heer G. Hagens, het veld gen. de Vakker reeds eigendom van de ontvangster en Jan Meyskens.

2/ een andere dreef of weide gelegen onder Wolvertem palende aan de Puttestraat, aan de goederen der ontvangster en aan de landbeek.

3/ nog 4 bunder land gelegen op de Bet palende aan de goederen der verkrijgster, de heer van Gindertaelen, de goederen van het Verbrand Hof²³ en beneden aan de straat (wezende lichte tienden).

Vanaf dan vinden we hier geen verhandelingen meer door de weduwe Gillis Hannecart maar nu komt haar dochter Juffrouwe Maria Hannecart haar moeders aankooppolitiek ²⁴ verder te zetten. Zo verwerft ze van de kinderen de Cuyper bijna gans de nalatenschap van hun vader Lieven. ²⁵ Tussen 1645 en 1671 bekomt ze volgende stukken :

½ b ijdele hofstede te Linthout aan de Hertwinkel ; 1-0-12 land zijnde de helft van het Groot Bredenbroekblok en 0-2-78 land zijnde het Klein Bredenbroekblok ; 1-0-34 land en meers in de Blakebergen ; 1-0-34 weide of beemd in de Blakebergen ; 0-1-10 weide in de Blakebergen ; 0-3-43 land op de Hoelhaag ; 3-2-14 land op de Hoelhaag (lichte tienden) ; 0-3-50 land op de Hoelhaag ; 0-1-0 beemd te Ossel ; 0-1-50 land op het Veldeken.²⁶ Toen Maria Hannecart op 18 03 1661 voor 833 gulden nog eens 13 dw land te Ossel (Blakebergen) afkocht van Catharina de Doncker Joos dochter kwam Peeter van Linthout die getrouwd was met Joanna Lemmens hier op tegen en beriep zich op zijn recht van naderschap waarop Maria Hannecart akkoord ging om de goederen terug af te staan. ²⁷

¹⁹ Schepengriffie Brussegem 1151 p. 149. Felixarchief Antwerpen : notaris L. van den Berghe 3551 p. 74, 207v. en 229 waaruit we afleiden dat anno 1637 Philips de Cuyper de pachter van het Hof was.

²⁰ In de akte opgemaakt op 29 05 1637 door notaris Louis van den Berghe uit Antwerpen is Frans de Proost verkoper samen met de weduwe en erfgenamen Lieven de Cuyper. Terzelfdertijd bekwam de weduwe Hannecart van hen nog 6 b. land onder Ossel zijnde 4 b in de Beth en 2 b op de Vakker hetwelk ze op 31 12 1637 zal verhuren aan Philips de Cuyper voor 6 jaar aan 32 gulden per bunder per jaar : Felixarchief 3551 p. 74 en 229.

²¹ Philips de Cuyper huwt te Meuzegem op 11 08 1636 met Anna de Hertoghe, dochter van Laurentius van het Hof te Lovegem onder Wolvertem. Hun overlijden hebben we hier niet teruggevonden.

²² Onder *hoeve* dienen we het geheel van de goederen van Juffrouwe Hannecart te verstaan.

²³ Hiermee wordt het Verbrand Hof onder Breestraten-Merchtem bedoeld.

²⁴ Deze politiek nam reeds een aanvang in 1598 en verder anno 1604 wanneer Jan Mattheus in naam van Gillis Hannecart zoon van Gillis 1 dw op Eeckhout kocht (en men vermeld er bij dat dit stuk gelegen was omtrent nog een stuk van 1 b hetwelk Hannecart van dezelfde Jan Mattheus had gekocht) : SG Brussegem 1137. In 1611-1612 kopen de echtgenoten Hannecart-Coene ½ dw land op de Windmolenkouter in de Meer, ½ dw land op het Klein Heideken, 3b van de H.Geest van Mechelen gelegen in een dellinge (pachter was Jan Mattheus) ... *byde hove vanden vs. Sieur Gillis Hannecart ...* : SG Wolvertem 7749 p. 25, 26v en 54.

²⁵ Felixarchief Antwerpen : notariaat Jan van Nos Senior 4275 p. 203.

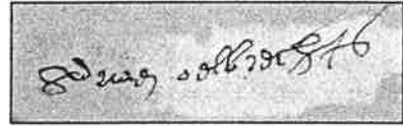
²⁶ Schepengriffie Brussegem resp. 1153 p. 1 dd. 05 01 1645 ; 1153 s.p. dd. 09 05 1646 ; 1154 s.p. dd. 31 03 1650 ; 1154 s.p. dd. 09 02 1651 ; 1155, s.p. dd. 01 12. 1650 ; 1156 s.p. dd. 01 12 1653 ; 1156 s.p. dd. 16 04 1654 ; 1158 s.p. dd.1661 ; 1162 s.p. dd. 09 05 1671 ; 1162 s.p. dd. 21 05 1671. Schepengriffie Wolvertem 7756 p. 86v. dd. 20 01 1664.

²⁷ Schepengriffie Brussegem 1159 p. 48.

25 03 1666

Felixarchief (= Stadsarchief) Antwerpen : notariaat Jan van Nos Senior 4271 p. 63 v.

Is een contract tussen Juffrouwe Maria Hannecart die aan **Adriaen Aelbrechts**²⁸ verhuuring doet van 5 dw land, nog eens 3 ½ dw land, land op de Windmolenkouter en land in de Meir aldaar zonder de juiste maat te kunnen geven alles gelegen onder Wolvertem, voor 12 jaar aan 68 gulden per jaar. Waarschijnlijk was deze Adriaen de pachter op de oude hoeve gem. geh. Meusegem voor ze werd afgebroken want we zien na hem **zijn zoon Jan** op dit Hof verschijnen.

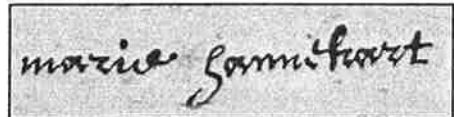
19 07 1670

Felixarchief : notariaat Jan van Nos 4275 p. 158

Is een hernieuwing van het contract van 25 maart maar er wordt nu nog 1 dw land op de Molenberg in St. Brixius Rode bijgevoegd. De pachttermijn wordt gereduceerd tot 9 jaar en de pachtsom daalt tot 60 gulden.

1671

Ons baserende op een akte dd. 04 04 1701²⁹ is dit bijna zeker het jaar waarin de nieuwe hoeve werd opgericht. Juffrouwe Marie Hannecart wordt hierin genoemd als eigenares³⁰ van ... *sekere hoeve gheleghen tot muyseghem onder de jurisdictie van Wolverthem groot over de 19 bunderen* ... en verder ... *eene vervallen hofstede tot muyseghem jurisdictie Wolverthem met ontrent 3 bunderen landts inghekocht* ... en nog verder ... *dat naer den vercrijg van den gemelden hofstede deselve heeft affgesmeten ende inde plaetse ghestelt eene formele steene huysinghe met vier plaetsen ter aerde ende gedeckt met schallien beneffens eene particuliere stallinge voor koyen ende peerden tgeene tesaemen over de 8000 gulden ghekost heeft* ...

05 11 1671

Felixarchief Antwerpen, notariaat Jan van Nos 4276 p. 259.

Is een huurcontract van Maria Hannecart met **Arnout van Humbeeck**³¹ voor zes jaren aan 100 gulden per jaar te betalen telkens met Kerstmis te Antwerpen. Er werden verhuurd een hofstede met de weide en boomgaard plus drie dagwanden labeurland gelegen bij deze hofstede *te Muyseghem* samen met nog anderhalf dagwand land onder Ossel aan volgende voorwaarden :

- 1/ in het hof zou voor de verhuurster steeds een kamer beschikbaar dienen te blijven
- 2/ er mag geen herberg gehouden worden, noch duiven noch konijnen
- 3/ de verhuurster zal de huizen en stallen in staat van nering stellen zodat ze door de pachter kunnen gebruikt worden

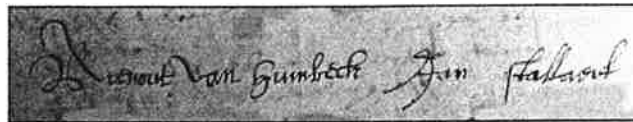
²⁸ In de schepengriffie meestal als Olbrechts vermeld.

²⁹ Schepengriffie Vlaams Brabant - Wolvertem 7760 p. 434v ; de waarde van het goed werd geschat op 11550 gulden zijnde 3000 gulden voor de vervallen hofstede met 3 b grond en 8550 gulden (want per jaar / per bunder werd de huurwaarde geschat op 450 gulden) voor de 19 b landerijen. Er stonden nog wel twee renten op bezet nl. 3000 gulden op de vervallen hofstede en 6500 gulden op de 19 b landerijen.

³⁰ De naam Lieve Vrouwen Hof is m.i. te verklaren als zijnde een opdracht van de eigenares Juffrouwe Maria Hannecart (° Antwerpen, O.L.Vrouw 15 01 1606) - die een godvruchtige geestelijke jonge dochter was met ws. een speciale verering voor de H. Maagd Maria - aan O.L.Vrouw wiens naam ze daarenboven droeg en die eveneens patrones was van de kerk van Meuzegem (O.L.V. Boodschap). Ik denk deze verklaring realistischer te mogen inschatten dan de verklaring die Jan Verbesselt geeft in zijn *Parochiewezenen in Brabant*, deel IV p. 56 e.v. Trouwens, in de archivalia ontmoeten we de naam O.L.Vrouwenhof voor de eerste maal anno 1679, tevoren werd steeds van de Hoeve van (te) Meuzegem gesproken.

³¹ Zoon van Bernard van Humbeeck en Anna van der Elst. Geboren omtrent 1645, x Wolvertem 1671 Jacoba Vervrangen en overleden te Meuzegem in januari 1692. Zijn weduwe stierf te Meuzegem in januari 1694 na tevoren in maart 1693 te Meuzegem met Paulus van Roy te zijn getrouwd. Hun kinderen werden geboren te Meuzegem. Arnold wordt in 1690 vermeld als schepen van Wolvertem.

- 4/ alle dorpslasten vallen ten laste van de pachter
 - 5/ de pachter zal de landen vinden zonder enig mest of stro of enige andere vruchten en hij zal bij het afscheid de landen moeten overleveren in de staat warin hij ze gevonden heeft
 - 6/ hij zal gehouden zijn de grachten te onderhouden op zijn kosten
 - 7/ het fruit zal half om half gedeeld worden met de verhuurster
 - 8/ de verhuurster heeft het recht de bomen te laten kappen die ze zal aanwijzen
- Als borg voor de goede naleving van deze voorwaarden stelt zich zijn schoonbroer Jan Stallaert.

12 11 1671

Schepengriffie Brussegem 8678 s.p.

Betreft het dringend verzoek van Juffrouwe Marie Hannecart om door de griffier en twee schepenen van Brussegem **Philips Cleymans** te onderhoren of hij akkoord is om de voorwaarden, bepaald in het huurcontract dat hij op 03 06 1670 met Hannecart had laten opmaken voor notaris Jan van Nos ³² uit Antwerpen, na te leven en dat bij gebreke aan antwoord binnen de tien dagen, Hannecart het contract als zijnde nietig zou beschouwen en de landerijen aan een andere pachter in huur zou geven. Bij monde van zijn procureur meester Desmanne geeft Cleymans te kennen dat er tussen hem en Hannecart was afgesproken dat indien de Juffrouw de hofstede wijlen Philips de Cuyper zou kopen (wat effectief geschiedde) hij deze zou mogen bewonen en gebruiken en dat daarom ... *hy Cleymans hem hadde gestelt inde reele possessie ende gebruyckenisse van dier* ... en dat hij zich aan de bepalingen van het huurcontract zal houden als hij ... *daerinne wirt gemainteneert* ³³

04 04 1672

Felixarchief Antwerpen, notariaat Jan van Nos 4277 p. 30v.

Juffrouw Hannecaert verhuurt aan **Arnold van Humbeek** ³⁴ nog 15 b land en weide dewelke tevoren werden gehuurd door Philip Cleymans, Gillis van den Berghe ³⁵ en Gillis van Beveren. Het contract wordt aangegaan voor zes jaar, ingaande met Kerstmis 1671, aan 19 gulden per bunder en onder dezelfde voorwaarden als hun contract van 05 11 1671.

17 01 1676

Felixarchief Antwerpen, notariaat Jan van Nos 4281 p. 5.

Deze akte betreft de wederverhuring van het pachthof aan **Arnout van Humbeek**, te weten 1. een hofstede, weide en 3 dw. labeurland ertegenaan gelegen ; 2. anderhalf dw land onder Ossel en 3. 14 ½ bunder land en

³² Felixarchief Antwerpen : 4275 p. 116v. Het betrof de verhuring van twee bijzondere stukken weide, 6 dw groot, in de Blakebergen te Ossel, 6 b 3 ½ dw land te Ossel, ½ b land op de Lindenkouter te Meise bij Oppem en ½ b land te Linthout voor zes jaren tegen 22 gulden per bunder per jaar. Van de verhuring van het hof is in dit contract echter geen sprake !

³³ Gerechtelijke bezitshandhaving.

³⁴ Geboren te Oppem in 1651, zoon van Willem en Barbara vander Veken, getrouwd te Wolvertem op 21 11 1671 met Jacoba Vervrangen, geboren te Puurs anno 1650, dochter van Jan en Elisabeth Segers.

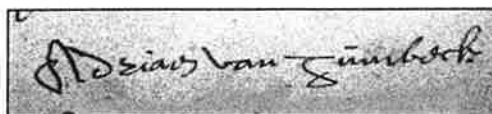
³⁵ Getrouwd met Margareta van Beveren ; in 1665 vertegenwoordiger van de gildebreeders van Sint Laurentius.

weide die de huurling reeds in pacht had. Alles nu voor negen opeenvolgende jaren ingaande met Kerstmis 1678 aan 375 gulden per jaar. De condities zijn dezelfde als in het voorgaande contract van 05 11 1671 behalve dat de pachter haar helft van het fruit op haar kosten mag verkopen en dat bij het afgaan van de pachter hij 3 ½ bunder met weke vruchten dient te bezaaien waarvan de helft voor hem als vergoeding voor zijn ploegrecht en de andere helft voor de opkomende pachter zal zijn.

29 12 1679

Schepengriffie Wolvertem 7758 p. 324

Deze akte is een vernieuwing door de schepenen van Wolvertem en ook door deze van Brussegem ³⁶ en Londerzeel dd. resp. 25 en 29 01 1680 van een akte verleden voor de schepenen van Antwerpen dd. 18 12 1679 waarbij Juffrouw Marie Hannecart bejaarde geestelijke dochter en dochter wijlen Heer Gillis en Juffrouwe Joanna Coenen ³⁷ aan de drie kinderen wijlen Heer Christoffel de Rameloz en wijlen Juffrouwe Catharina Gillemans, ³⁸ per donatie inter vivos, elk een derde geeft van .. *eene hoeve met syne appendentien ende dependentien van dyen gen. onse Lieve Vrouwen Hoff* ... gelegen onder de heerlijkheid van Meuzegem, groot 19 bunder. De tocht hield ze aan zichzelf. Op dat ogenblik is een zekere **Adriaen van Humbeek** ³⁹ de pachter. Samen met Adriaen was ook nog Hendrik van Beveren pachter van een deel der landerijen.

20 12 1694

Schepengriffie Wolvertem 7760 p. 11v

Frans Hannecart den Ouden, een kleinzoon van Gillis en Joanna Coenen hogervernoemd, gaat op 18 12 1694 een lening opnemen van 3000 gulden bij de Heer Franciscus Ignatius Baudier, cornet gereformeerd ten dienste van zijne Majesteit, en geeft hiervoor in pand ... *een schoonen steenen huysse mette stallinghen, schuere, etc. .. boomgaert ende blocken groot 6 bunderen gen. onse lieve vrouwen hoff* ... en 13 bunder landen, weiden en bossen gelegen onder Brussegem en Ossel. De goederen waren afkomstig van zijn moeie wijlen Juffrouwe Marie Hannecart die ze bij gift inter vivos had geschonken aan haar verwanten de Rameloz.

Er wordt in de akte vermeld dat hij door deze transactie met de familie de Rameloz nu enig eigenaar is conform de notariële akte voor notaris L. van der Linden uit Brussel dd. 07 09 1693 en notaris Ch. Frenau uit Luik dd. 29 01 1694. De huurders van het goed waren op dat moment **Aernoudt van Humbeek** en **Jan Olbrechts**.⁴⁰

³⁶ Schepengriffie Brussegem 1165, 11 ... *daer tegenwoordich pachter aff is adriaen van humbeek* ... ; Schepengriffie Brussegem 1168 dd. 22 12 1689 ; Notariaat Philips Marie Francot - Antwerpen dd. 07 11 1689 (Felixarchief) ; Notariaat Henricus Ignatius Ringler - Brussel dd. 22 12 1689.

³⁷ Schepengriffie Wolvertem 7749 p. 25 : Gillis *Hanckaert*, koopman te Antwerpen en na zijn dood zijn weduwe Juffrouwe Joanna Coene worden vermeld vanaf 1598 tot in de jaren 1640 als kopers van goederen die gelegen waren tegen hun reeds bestaande eigendommen te Wolvertem en Ossel.

³⁸ Heer en Meester Jonker Ernestes de Rameloz, licentiaat in beide rechten uit Luik ; Heer Toussaint de Rameloz, kanunnik in Thorn en Jouffrouwe Joanna Maria de Rameloz, jonge dochter. Hun moeder Catharina was de dochter van Petrus Gillemans en Jacoba Hannecart.

³⁹ Hij huwde Egidia Verhertbruggen dochter van Geeraard en Josyne van Herbosch te Ossel op 16 06 1657 ; hun 8 kinderen werden gedoopt te Brussegem tussen 1658 en 1673. Hij stierf in Ossel anno 1699 maar boerde anno 1679 op het O.L.Vrouwhof waar hij na de strubbelingen met Philippus Cleymans, pachter van het Hof te Lovegem, terecht kon (zie mijn artikel : Het Hof te Lovegem onder Brussegem). Zijn weduwe hertrouwde met Jan de Vilder (+ Brussegem 1726) dewelke na haar dood hertrouwde met Joanna Croenens (+ Ossel 1721) te Brussegem anno 1706.

⁴⁰ Zoon van Adriaan Aelbrechts (Olbrechts) en Maria de Boeck. Geboren Wolvertem 1638, x 1671 Maria van Humbeek, + Wolvertem 1700 ; zijn vrouw stierf in 1703 en was de nicht van hogergenoemde Arnold van Humbeek. Hun kinderen werden te Wolvertem geboren.

10 01 1699

Schepengriffie Wolvertem 7760 p. 237

Behandelt nog steeds de erfeniskwestie tussen Franciscus Hannecart en de familie de Rameloz. We onthouden uit deze akte - die een hernieuwing is van een contract en cessie verleden voor notaris L. van der Linden uit Antwerpen dd. 07 09 1693 - dat de goederen toen werden verhuurd aan de weduwe Arnold van Humbeek samen met Jan Albrechts.

04 04 1701

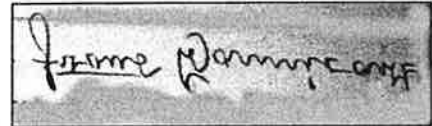
Schepengriffie Wolvertem 7760 p. 427v

Uit deze akte leren we dat het ... *hoff, schuere, stallinghen, appendentien ende dependitien van dien met die weyden, bosschen, bogaerden ende lander daeraen ghelegghen groot tsaemen over de 20 bunderen gen. Onse Lieve Vrouwe hoeve ghelegghen onder Meeseghem ...* mits koop op 20 12 1694 gedaan door Franciscus Hannecart (zie hoger) nog belast was met een pand van 6500 gulden.

22 02 1706 & 15 03 1706

Schepengriffie Wolvertem 7761 p. 33-91 ⁴¹ & Schepengriffie Brussegem 1171 s.p.

De kinderen van wijlen Francis Hannecart den Ouden nemen samen met hun moeder een lening ⁴² van 2900 gulden op bij Heer Franciscus Egidius Catz ⁴³ en geven hiervoor ... *sekeren schoonen steenen huysse mette stallinghen, schuere ende andere edificien daer op staende gem. gen. O.L.Vrouwen hof metten boomgaert ende blocken houtwasch ende plantagien daer aen wesende ende alle syne voordere toebehoorten, groot int geheel 6-1-0 al aen malcanderen gelegghen tot Meusegem ...* met volgende kavels :

6-1-0 zijnde het hof met de boomgaard en blokken houtwas

1. Pitzemburg 2. Dilegem 3. Groot Bijgaarden

0-7-75 onder Brussegem op de Koelhaag

1. G.Leemans 2.Pitzemburg 3.en 4. het straetken van den Blanckenbergh

0-6-0 land onder Brussegem aan de Blakenbergstraet

1. J.van Overstraeten 2.en 3. N.Olbrechts 4.Blanckenberghstraete

0-10-0 land, weide en bos onder Brussegem

1. Grimbergen 2. N. Olbrechts 3. van Overstraeten 4. P. van Linthout

0-7-0 aan het Scheutbos onder Brussegem

1.G.Leemans 2.en 3. Mr. De Visscher 4. de Blankenbergstraet

0-2-75 land onder Meuzegem L 38

1.Pitzemburg 2. Kerk van Meuzegem 3. J.Theeus 4. N.Olbrechts

0-1-50 land onder Brussegem aan de Kruisstraat

1.en 2. van Oyenbrugghe 3.en 4. de straat

0-1-0 land onder Brussegem aan de Pel ... (=Pelgrimweg) die van Grimbergen

1. Hannecart 2. G. Leemans 3. Grimbergen 4. Raedt Heymans

0-0-96 weide onder Brussegem

1. Heymans 2. Hannecart 3.en 4. de straat

⁴¹ Het betreft hier drie keer dezelfde akte maar telkens opgemaakt voor een andere bestuurlijke instantie. De eerste voor schepenen der baronnie van Imde en heerlijkheden van Wolvertem, Rossem en Meuzegem met als officier Jeroen Wijns loco drossaard, meier en schepenen Laureys de Hertogh, Norbert de Hertogh, Jan de Roover, Laureys de Boeck, Jacques van Hemelrijck, Norbert Olbrechts en Robbrecht de Boeck. De tweede voor de erflieden van het laathof van Imde en heerlijkheden van Wolvertem, Rossem, Meuzegem met terug Jeroen Wijns loco de meier en schepenen Jacques van Hemelrijck, Norbert Olbrechts, Robbrecht de Boeck en Jan de Roover. De derde akte opgemaakt voor de leenmannen van prins de la Tour & Tassis met wederom als officier Jeroen Wijns loco de stadhouders Jan de Roover, Norbert de Hertogh, Norbert Olbrechts en Robbrecht de Boeck.

⁴² Waar een rente van 145 gulden per jaar dient voor betaald te worden ; het kapitaal mag desgewenst in drie maal zijnde drie keer de som van 966 gulden-13 stuiver 1 oort wisselgeld worden terugbetaald.

⁴³ Procureur bij de Raad van Brabant.

0-1-66 land te Linthout

1. Carel Jacobs 2. en 3. de straat

0-1-75 land te Brussegem (dit is te situeren aan de St. Laurentiuslinde)

1. P. van Bever 2. de heer Caimo 3. Kerk van Oppem 4. de straat

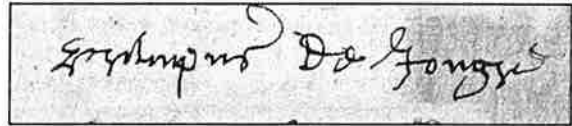
0-2-0 land onder Wolvertem op de Windmolenkouter C33

1. de baan van Wolvertem naar Meuzegem 2. J.de Cuyper nomine uxoris 3. Dielegem 4. de weduwe Hermes de Boeck

1714

Kaartboek van Wolvertem opgemaakt door landmeter M. Mottaer.

We vinden hier op kaart L n° 52 de vermelding : pachthof van de Prins La Tour, groot 0-1-73, pachters **Philippus de Jonge**⁴⁴ en **Jan de Coster**.⁴⁵ Alhoewel beiden het hof pachtten werden de omliggende gronden op Meuzegem in huur gehouden door **Jan de Boeck**.⁴⁶

27 06 1715

Schepengriffie Wolvertem 7812-16.

De kinderen van Franciscus Hannecart den Ouden⁴⁷ stellen hun goederen in openbare verkoop waarbij als 2^e koop *een ander pachthof gen. de onse lieve vrouwe hoeve* ... (ook genoemd *de cleyne hoeve* ; de eerste koop was het hof te Lovegem hetwelk waarschijnlijk de **grote hoeve** werd genoemd).

De inmijsprijs is 19000 gulden en zakt tot 14000 gulden ; er wordt 13900 gulden en 25 hogen geboden door Toussaint de France⁴⁸ waarna er nog eens 100 hogen en 40 hogen worden bijgedaan om tenslotte bij de uitgang der brandende kaars door Jan Wouters, drossaard en

rentmeester van prins de la Tour met 1 hoog te worden opgehoogd waardoor ze aan hem valt. **Jan de Boeck** is op dat ogenblik huurder van de 22 bunder en 2 dw land die het goed omvatte.

14 09 1715 en 23 09 1715

Schepengriffie van Brussegem 1173 en

Schepengriffie van Wolvertem 7762 p. 163 en 425

Is de bevestiging door de schepenen van de notariële akte van de inbezitstelling van het goed aan Prins Anselm de la Tour & Tassis⁴⁹ voor 13900 gulden en 175 hogen waardoor het totaal komt op 14256 gulden en 278 gulden onkosten. Het betreft ... *een schoone en wel gelegen pachthoff met allen de edificien , landen, weyden ende bosschen daarvan dependerende .. consistierende in de naervolgende partijen ...* :⁵⁰

⁴⁴ Koster toen hij te Meuzegem op 30 10 1694 Martina Huysegoms huwde ; overleden te Meuzegem 5 12 1720. Waarschijnlijk koster tot aan zijn dood, in elk geval nog als dusdanig vernoemd in 1705.

⁴⁵ Was de zoon van Arnold de Coster (+ Meuzegem in 1684, x 1665 Margareta van Malderen, xx 1670 Anna Verbeyst, xxx 1677 Joanna van Neervelt welke laatste in 1684 weduwe werd van Arnold de Coster en in 1685 te Meuzegem hertrouwde met Jan van der Gucht met wie ze nog 5 kinderen kreeg waaronder in 1696 Hendrik vander Gucht de latere pachter van het Hof.

⁴⁶ Jan de Boeck, ° Rossem 1670 en + Ossel 1751, zoon van Joos en Elisabeth Stallaert, pachters op het Hof ter Hagen te Rossem. Hij trouwt te Meuzegem op 12 03 1695 met Catharina van Humbeek, ° Meuzegem 1675 en + Ossel 1759, dochter van Arnold en Jacoba Vervranghen. Ze verhuisden omtrent 1717 naar Ossel (op het daar gelegen Hof te Lovegem) waar in 1718 hun twaalfde kind werd geboren.

⁴⁷ Maria Hannecart dochter van Gillis en Joanna Coene was zijn moeie en Franciscus den Jongen zijn zoon.

⁴⁸ Priester van de Duitse Orde verblijvend in de Commanderij van Pitzemburg te Mechelen, cit 1707-1733.

⁴⁹ De familie de la Tour et Tassis blijft eigenaar tot 1835.

⁵⁰ De letter en het nummer achter de kavel betekent de situatie op de kaart van Mottaer uit 1717.

- 1/ 3-0-0 grond waar het pachthof op staat met een blok ⁵¹ daaraan gelegen koolhof en een bosje L45-L52
1. hun selffs (Hannecart) goet 2. Dielegem 3. Mr Lazzo 4. goed der verkopers (Hannecart)
- 2/ 0-5-0 boomgaard L51
1. de Commanderij van Pitzemburg 2. de landbeek 3. en 4. de verkopers (Hannecart)
- 3/ 0-2-0 land op de Windmolenkouter C33
1. de Meuzegemweg 2. Martinus de Smet 3. het klooster van Dielegem
- 4/ 0-2-0 weide B157
1. verkopers goed 2. de erfgenamen de Witte 3. de Lovegemstraat 4. Dielegem
- 5/ 0-3-0 weide B155
1. de Lovegemstraat 2. het klooster van Bijgaarden 3. de landbeek 4. Dielegem
- 6/ 2-0-0 land op de Lovegemkouter B109
1. de Lovegemstraat 2. Dielegem 3. de Windmolenkouter 4. Groot-Bijgaarden
- 7/ 0-3-0 land op Windmolenkouter B100
1. Molenberg 2. Sr. Jan Driessens 3. Jan de Roover 4. den Armen van Wolvertem
- 8/ 1-0-0 land gen. Meuzegemweg B80
1. de zelfde weg 2. Norbert de Boeck 3. Laureys de Boeck 4. Norbert Aelbrechts
- 9/ 0-1-50 weiken gen. de Costerij C69-L3
1. Pitzemburg 2. de landbeek 3. Nicolaes Theeus 4. de Kerk van Meuzegem
- 10/ 1-0-0 land op de Sleddries K50
1. de straat 2. Dielegem 3. Kerk van Meuzegem 4. Mijn Heer Van Obbergen
- 11/ 0-2-0 weide gen. de Coeckaert K38
1. de beek 2. de commanderij van Pitzemburg 3. Mijn Heer Van Obbergen
- 12/ 0-6-0 blok land
1. en 2. de commanderij van Pitzemburg 3. en 4. de goederen der verkopers
- 13/ 3-0-0 land gen. den Hoelhoff
1. Pitzemburg 2. verkopers 3. de Blakenbergstraat 4. de erfgenamen Van Overstraeten
- 14/ 0-2-0 land op de Oversten Kouter O38
1. en 2. Pitzemburg 3. Nicolaes Theeus 4. Norbert Aelbrechts
- 15/ 0-6-0 blok land
1. Blakenbergstraatje 2. Jan de Boeck zoon Laureys 3. en 4. Norbert Aelbrechts
- 16/ 0-9-0 weide en bos met nog een bloksken weide in den Blakenberg
1. Jan de Boeck 2. de landbeek 3. de abdij van Grimbergen 4. Jan de Boeck zn Laureys
- 17/ 0-7-0 land
1. de straat naar de Blakenberg 2. de erf. Van Overstraeten 3. het Scheutbos 4. Mr. Cobris
- 18/ 0-1-50 land
1. de Kruisstraat lopende naar Dendermonde en Linthout 2. en 3. de Paters Karmelieten van Brussel over Mijn Heer Martel

03 04 1719

Schepengriffie van Wolvertem 7762 p. 433

Hieruit blijkt nog eens dat er twee pachthoven werden te koop gesteld ... *d' een genoemt t'hoff te Lovegem ende d' andere onse Lieve vrouwe hoeve gelegen onder de prochien van wolverthem ende meuzeghem* ... en dat op 13 02 1719 voor de Raad van Brabant was gebracht dat de 6500 gulden rente die op de goederen van het O.L. Vrouwenhof bezet waren in 1678 bij testament ⁵² door Theodoor Hannecart, oom van de kinderen Auguste François, Jeanne en Theresia Hannecart, en zelf een goede vriend van de koper prins de la Tour, worden overgebracht en bezet op twee nieuwgebouwde huizen in de Ruisbroekstraat te Brussel waardoor de prins helemaal geen lasten meer heeft te voldoen op voornoemde hoeve.

⁵¹ Een deel van de goederen ligt onder Ossel zodat de oppervlakte wel degelijk klopt. We konden ze spijtig genoeg niet exact situeren vermits we bij de *caerte figurative der bancke van Bruysseghem gemaect in den Jaere 1679* door Peeter Meysman de erbijhorende legger niet meer terugvonden. Het pachthof wordt hierop met drie afzonderlijke gebouwen weergegeven.

⁵² Opgemaakt voor een pieuse fundatie door notaris L. Willemsen uit Antwerpen op 28 09 1678.

28 03 1722

Notariaat 4897 akte 57 : Felix de Kinder - Brussel

In dat jaar was er - volgens onderstaande akte uit 1755 - een huurcontract gemaakt geworden voor het O.L.Vrouwenhof waarin de percelen stonden gespecificeerd. We hebben het contract niet teruggevonden.

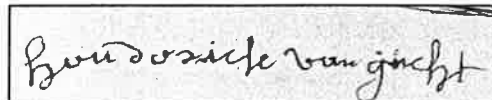
Omtrent 1740

Schepengriffie Wolvertem 7762 – ongedateerd ⁵³ los blad papier bij p. 108.

Een zekere **Hendrik van der Gucht** wordt vermeld als wonende op het hof terwijl de eigenaar de prins de la Tour & Tassis was.

Telling van het jaar 1747

Schepengriffie Wolvertem 9140.

Keizerin Maria Theresia, soeverein der Nederlanden, vraagt de Staten van Brabant haar een bede toe te kennen te trekken op ... *alle d' ingesetenen van ieder plaetse soo Mans, Vrouwven als Domestiquen, ende Kinderen met uytdruckinge van hunnen precisen Ouderdom mitsgaeders van alle de Peerden, Ploegen ende Beesten mede oock van alle de Haertsteden der Schouwen, Ovens ende Forneysen ...*⁵⁴

Hendrick van Gucht ⁵⁵ pachter & vrouw	2-0
Eenen sone boven de seven jaeren	0-0
Een dochter	2-0
Eenen knecht	2-0
Een meysen	2-0
Twee peerden	4-0
Een veulen	1-0
Vier koye	6-8
Twee rinders	1-12
Drye calveren	1-16
Twee verckens	0-12
Twee haerten eenen oven voor syn	1-0
Gerieff huerelinck	0-10
Een halff ploegh	3-0
Voor den thé	6-0
Samen	33-0

Hij is hiermee, na pachter Theeus van het Hof van Pitzenburg, de grootste pachter in Meuzegem.

12 11 1755

Notariaat 4897 akte 57 : Felix de Kinder - Brussel.

Een huurceel voor **Hendrik van Gucht** ⁵⁶ voor het *Onse Lieve Vrouwen hoff* en nog 4 bunder - uit de hoeve van Lovegem - gelegen in de parochie Wolvertem wordt aangegaan voor een nieuwe termijn van 6 jaar aan 555 gulden 10 stuiver per jaar. De percelen worden niet vermeld maar er wordt hiervoor verwezen naar een akte

⁵³ Door afleidingen uit andere gegevens denken we het stuk te mogen dateren omtrent 1740.

⁵⁴ Hier kwam dan nog een supplementaire belastingen op de thé bij die telkens weer opdook als de schatkist weer eens in nood verkeerde ! Hendrik was hiermee de vierde meest belaste persoon in Meuzegem. We merken hierbij op dat de scribent een verkeerde optelling maakte en dat het juiste saldo 33 gulden en 18 stuiver dient te zijn.

⁵⁵ Schepengriffie van Wolvertem 9140 en Staten van Brabant : carton 397/2 farde 48. We zitten in deze periode (1745-1748) onder de Franse bezetting en onze voorouders zullen eerder hun aangifte wat naar beneden afgerond hebben. Nochtans was in deze verordening tot impositie aangestipt ... *dat de Gene iet soude verswygen ...* een boete van 10 pattacons zou opgelegd krijgen.

⁵⁶ Op 21 02 1751 te Wolvertem getrouwd met Maria Anna de Roover, ° Wolvertem 02 06 1723, dochter van Michiel de Roover en Jacoba van Humbeek. Van Hendrik, die stierf te Meuzegem in mei 1764, behield ze drie kinderen. Tevoren was Hendrik op 06 03 1730 te Meuzegem getrouwd geweest met Anna van der Cammen die te Meuzegem stierf op 07 08 1750 en met hem twee kinderen had.

verleden onder signatuur dd. 28 03 1722. De pacht zal ingaan met Kerstmis 1755. Uit de telling van datzelfde jaar 1755 leren we dat bij hem nog woont zijn vrouw samen met zijn 20-jarige zoon uit het eerste huwelijk Jan Baptist, zijn 2-jarige halfzuster Elisabeth en zijn 1-jarige halfbroer Jan. Hij had toen nog steeds een knecht en een meid in dienst.

1760

Schepengriffie Wolvertem 7854 akte 15

Hendrik van Gucht wordt nog altijd vermeld bij de grootste pachters van Meuzegem na Francis Theeus en Jan van Doorslaer ; hij betaalt de som van 22 gulden 1 ½ st voor de XXe penning berekend op 9 b 1 dw 55 r plus nog eens 12 stuivers voor zijn domicilie.

1777

Kabinetskaart der Oostenrijkse Nederlanden door graaf de Ferraris.

Het pachthof bestaat uit vier afzonderlijke gebouwen met een vijver die enigszins verwijderd ligt van het hof.

05 01 1780

Notariaat 8860 akte 1 : Nicolaus van Cauwelaert uit Brussel.

Peeter Verhasselt⁵⁷ wordt als pachter op het Hof vermeld. Zeer waarschijnlijk kwam hij op het Hof in 1764 toen hij op 25 08 van dat jaar trouwde met de weduwe van Hendrik van Gucht die in mei 1764 was gestorven. Volgens de huwelijksvoorwaarden diende hij al zijn roerende en onroerende goederen in de gemeenschap te brengen en te zorgen voor de opvoeding van de drie kinderen van Gucht tot aan hun achttiende jaar ; hij diende ze tot dan te kleden, eten en drinken te geven en te leren lezen en schrijven. Als ze 28 jaar werden zou het meisje Elisabeth 200 gulden krijgen en de jongens Jan en Jozef elk 179 gulden.⁵⁸

Het huurcontract voor de hoven, het huis, de schuren, de stallen, de gebouwen, de varkenskotens, de landerijen, de weiden en de boomgaard werd aangegaan voor zes opeenvolgende jaren en ging in met Kerstmis 1778 ; de pachter zou hiervoor een huur van 710 gulden per jaar dienen af te dragen.

De negen volgende percelen stemmen ongeveer overeen met diegene die op 23 09 1715 door de erfgenamen Hannecart aan Prins de la Tour werden verkocht (zie aldaar). Het betreft :

1/ L45-L52 nu bepaald in de grootte van 3-2-84

2/ L51 in de grootte van 0-5-57

4/ B157 groot 0-2-8

6/ B109 groot 1-3-86

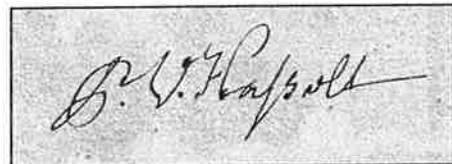
7/ B100 groot 0-2-91

8/ B80 groot 1-0-1

9/ C69-L3 groot 0-1-44

12/ groot 0-6-78

13/ groot 3-0-3

⁵⁷ Geboren te Mollem op 28 06 1728, zoon van Laurentius en Petronella van der Goten, huwde op 25 08 1764 te Meuzegem met Maria Anna de Roover (+ Meuzegem 01 08 1767) en nadien te Oppem op 14 08 1768 met Joanna Maria van Bever (° Machelen 1742) dochter van de pachter van het Klein Hof van Amelgem Peeter van Bever en Maria de Hertogh. Peeter stierf te Meuzegem op 27 10 1781 en nadien hertrouwde zijn weduwe op 10 02 1782 met Michiel Jacobs (geboren te Meise in 1750 van Arnold Jacobs en Anna Vrebos) dewelke de uitbating van het pachthof overnam. In de bevolkingstelling van het jaar IV (1796) voor het kanton Merchtem waartoe Meuzegem behoorde, verklaart hij in de gemeente gekomen te zijn anno 1783. Hij wordt erin vermeld als *adjoint agent* (municipale) samen met Joanna Maria van Bever, hun (stief-) dochter Anna van der Hasselt, 28 jaar ; een meid Catharina van Dictum, 28 jaar ; twee knechten Andre Heyvaert, 47 jaar en Pierre van der Veken, 30 jaar en twee hulpjes Pierre Antoine de Mars, 19 jaar en Henri de Bont, 17 jaar. In het jaar IV werd hij van hogerhand aangesteld als adjoint ; in het jaar V werd hij aangesteld na verkiezingen : Préfecture de la Dyle, liasse (?) 332. In 1809 wordt hij in een *etat du peupulation de la commune de meuseghem* ingeschreven met zijn vrouw, drie stiefkinderen Verhasselt en 5 knechten waaronder *Norbert Goelaerst enfant de patrie* : SG 9145.

⁵⁸ RABeveren : notariaat P. van Malderen 5424 dd. 13 08 1764.

Hierna volgden nog vijf percelen afkomstig uit het aangrenzende Verbrand Hof⁵⁹ :

1/ 2-2-9 land gen. den Boucht op de Meer : B139

1. de Heide 2. de Lovegemkouter 3. Guillam van Humbeeck en den Heer Raedt Viron

2/ 1-3-69 land gen. de Vakker

1. de Vacquerstraat 2. Tour & Tassis 3. erfg. Jan de Boeck en de erfg. Mevrouw Heymans

3/ 1-0-0 weide gen. den Broeck

1. de landbeek 2. Tour & Tassis 3. het volgende stuk en Sieur Francolet

4/ 0-1-8 ½ weide

1. Tour & Tassis 2. de landbeek 3. het voorgaande stuk

5/ 4-1-0 land gen. den Boucht, deel van 6-0-0 : B146 - de rest is verkocht aan Raedt Viron

1. de Lovegemstraat 2. Raedt Viron 3. de abdij van Grimbergen 4. de baan

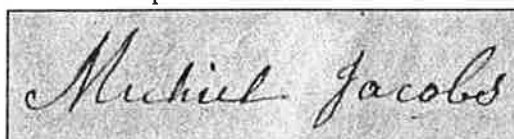
6/ 1-0-0 weide gen. het Scherrewael waarvan de rest is verkocht aan de heer Francolet

1. Francolet 2. het klooster van Groot-Bijgaarden 3. de Lovegemstraat 4. de landbeek

11 10 1794 (20 vendémiaire an III)

Stadsarchief Brussel : inv. Pergameni : tellingen 532A

Michiel Jacobs ondertekent volgende verklaring die opgenomen wordt in een proces-verbaal ten behoeve van de Franse Republiek : hij dient te zorgen voor 12 personen, bewerkt 17 bunder land, 2 bunder 1 dagwand weide en 1 dagwand bos ; op de vraag hoeveel quintalen landvruchten hij nog had, zowel gedorst als ongedorst geeft hij volgende opsomming : 82 sister tarwe (18)⁶⁰, 90 sister koren (54), 10 sister gerst (20), 15 sister boekwei (15), 14 sister sloorzaad (4), 50 sister haver (50), 60 ponden hop (60), 3500 ponden hooi (3500), en 11500 bussels stro (11500) ; zijn vee bestaat uit 2 verren (1), 7 koeien (7), 2 vaarzen (1), 3 kalveren (2), 2 varkens (2), 4 paarden (4), 3 veulens (3) en 2 wagens (2). Verder heeft hij nog 90 ponden vlas nodig.

21 12 1794 (01 Nivose an III)

Schepengriffie Wolvertem 9047

Bij een opeising door de Franse Republiek van tarwe, af te leveren in het militair hospitaal van Vilvoorde, is Michiel met 748 pond na Peeter Leemans (1002 pond), de weduwe Nicolaas van Humbeeck (882 pond) en Matteus van Humbeeck (864 pond) met 748 ponden de vierde grootste leverancier van gans Wolvertem. Hij bezit op dat moment 5 paarden, 2 wagens en een huifkar.

1795

Registratie en Domeinen 325: bureau Asse.

Is een opsomming van de door de Franse Republiek geconfiscieerde goederen. Meuzegem behoort nu tot het kanton Merchtem en Michiel Jacobs⁶¹ wordt hierin vermeld als zijnde pachter van 17 bunder 2 dagwand land en 3 bunder weide en bos hetwelk tevoren allemaal eigendom was geweest van de prins de la Tour & Tassis.⁶²

⁵⁹ Hiermee wordt het Hof te Lovegem onder Wolvertem bedoeld (en niet het Verbrand Hof onder Merchtem dat ongeveer 1 km meer noordwaarts ligt). Het was enkele jaren tevoren afgebrand en deze vijf kavels vind men terug in de verkoop op 23 09 1715 door Hannecart aan prins de la Tour & Tassis : S.G. Wolvetem 7762 p. 164v en S.G. Brussegem 1173 dd. 19 09 1715.

⁶⁰ Tussen haakjes dat wat hij nodig had om het huisgezin te kunnen onderhouden en de akkers te kunnen bezaaien. Op 21 Prairal jaar VI (09 06 1798) handtekt hij zijn verklaring als huurder van 10-1-37 land en 1-3-26 weide gelegen *section I* genaamd 't hertschap (van Wolvertem, dit is Lovegem).

⁶¹ Michiel Jacobs overleed in zijn pachthof te Meuzegem op 16 11 1816 om 18 uur ; de aangifte werd gedaan door zijn dienstbode Joseph De Doncker ; zijn weduwe Joanna Maria Van Bever overleed in haar huis te Meuzegem in de ouderdom van 90 jaar op 27 10 1822 om middernacht ; de aangifte werd gedaan door haar kozijn Jan Baptist Van Bever, 52 jaar.

⁶² Nadat de goederen van de prins – alleen al in Wolvertem bezat hij 313 ha – eerst onder staatsbeheer waren geplaatst krachtens een besluit van 9 Brumaire jaar III (30 11 1794) kon de prins al vlug bewijzen dat hij geen uitwijking was geweest daar hij nooit vaste verblijfplaats had gehad op het grondgebied dat geannexeerd was

1824

Kadaster van Brabant : Wolvertem 1105 ; Brussegem 704 en 1149.

Bij onderzoek van de goederen van prins de la Tour & Tassis vinden we als huurling voor de percelen gelegen onder Wolvertem sekte E 195/201 en F 779, 780, 798, 822, 824, 825, 826, 876, 877, 905, 907 en 917 van de kaart van Popp de weduwe Jacobs vermeld. In totaal betreft dit ongeveer 18 ha. Voor wat betreft de eigendommen van de prins, gelegen onder Brussegem, vinden we enkele jaren later als huurder **Egidius Martinus Stuckens** (tevoren de weduwe Jacobs) ingeschreven voor de percelen 9, 13, 21, 22, 245, 246, 254, 257 en 260/263 van sekte C voor in totaal ongeveer 13 ha. Samen dus ongeveer 31 ha en dit komt overeen met de huurceduul van Egidius Martinus Stuckens uit 1829. De betreffende percelen komen in grote mate overeen met de hogere omschrijvingen van de landerijen.

03 02 1829

Notariaat Vlaams Brabant 36379 akte 21 - Antoine Kips uit Grimbergen.

Is een huurceduul voor het pachthof genaamd het Lieve Vrouwenhof met 31 bunder 83 roeden 26 ellen land bestaande uit hof, boomgaard, zaailanden, vijver, dreven, bossen en weiden welke de rentmeester van prins Maximilianus Carolus de la Tour voor zes opeenvolgende jaren in huur geeft aan **Egidius Martinus Stuckens**, pachter te Meuzegem. Het bestond uit 24 percelen – genummerd van 1 tot 24 - gelegen onder Wolvertem, Meuzegem, Brussegem en Ossel. Het is spijtig dat de bijhorende kaart met de perceelsnummers hier ontbreekt.

- 1.het pachters woonhuis, paarden-, koeien-en varkensstallen, bakoven, moeshof, boomgaard op 55 r 30 e
- 2.de dreef op Wolvertem palende aan het hof
- 3.de boomgaard op Wolvertem
- 4.de vijver op Wolvertem palende aan de boomgaard en aan het land gen. het Bloksken
- 5.het bos op Wolvertem palende aan de boomgaard en de vijver
- 6.land gen. het Bloksken
- 7.land gen. den Doolhof neven voorgaande op Wolvertem
- 8.land deels onder Ossel deels onder Wolvertem
- 9.land onder Ossel aan het pachthof gelegen
- 10.land onder Ossel
- 11.bos onder Ossel
- 12.weide onder Wolvertem en Meuzegem
- 13.weideken tegen de voorgaande onder Wolvertem en Meuzegem
- 14.land op de Lovegemkouter onder Wolvertem
- 15.land op den Dooren onder Wolvertem
- 16.land omtrent de windmolen van Wolvertem
- 17.land op de Meerheide onder Wolvertem
- 18.19.20. idem
- 21.land gen. den Boucht onder Wolvertem
- 22.weide gen. de Beemd onder Ossel
- 23.land gen. den Vakker onder Ossel palend aan de voorgaande
- 24.weide gen. het Scherrewaal onder Wolvertem aan de beek

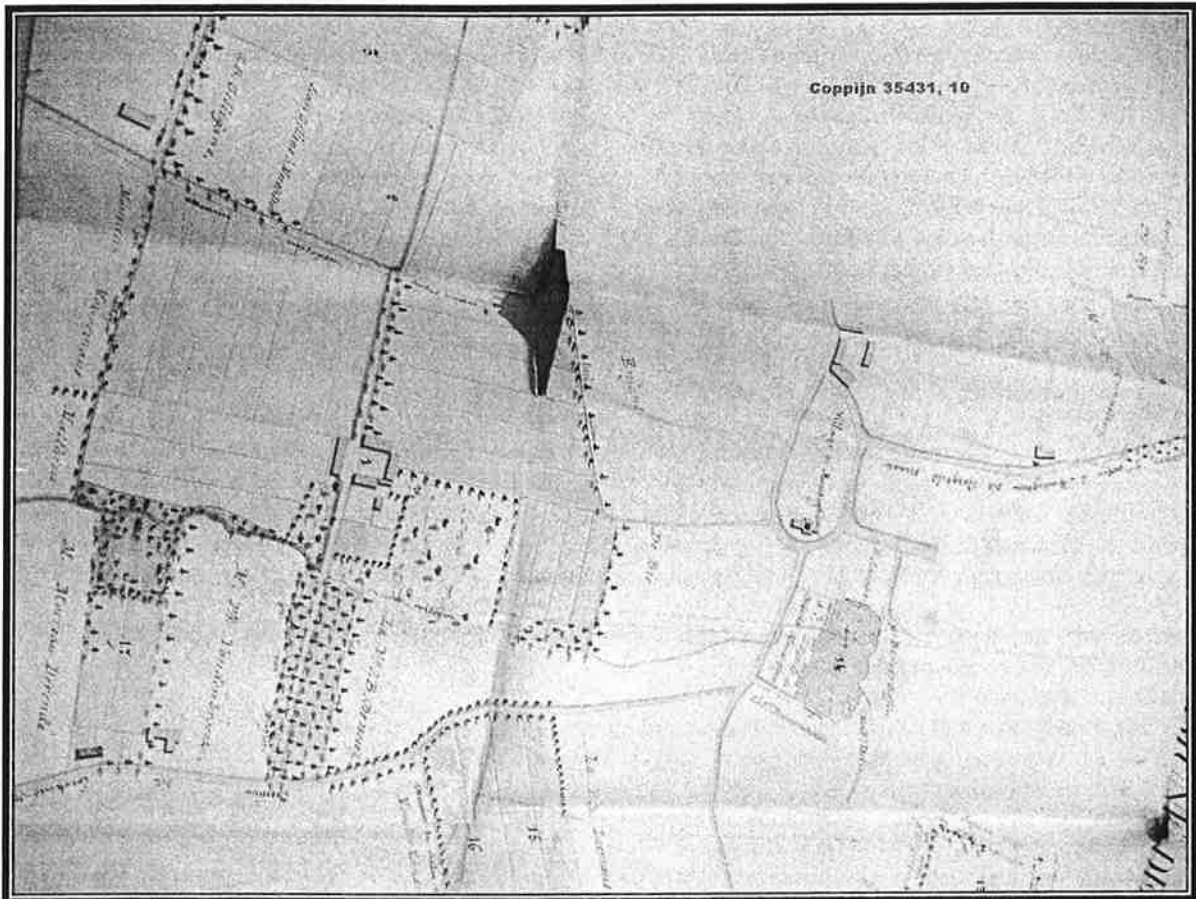
Maximilien Charles de la Tour

09 02 1835

Notariaat Coppyn uit Brussel 35431: akten 10, 16 en 35.

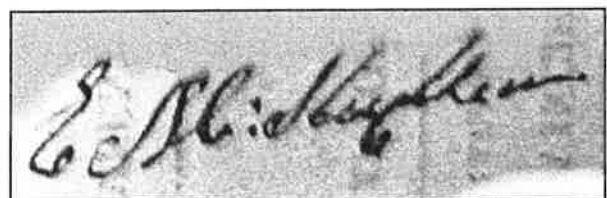
Op 26 03 1834 werden de goederen van de prins de la Tour door de gezworen landmeter De Roy uit Brussel opgemeten en op 10 01 1835 werd het lastenboek opgesteld door notaris Philippe Alexander Coppyn eveneens uit Brussel ; de eerste koop bevatte het Hof met zijn gronden, de windmolen en zijn landerijen, de watermolen gen. de Baggemolen en enkele gronden onder Meise in het geheel 47 bunder 99 roeden 80 ellen Hollandse maat zijnde 38 bunder 0 dagwand 88 roeden lokale maat. De verkoop ging door in de herberg de Groenpoort te Molenbeek. Stuckens kocht hieruit voor 42764 frank het pachthof met 22 ha 69 are 80 ca grond bij monde van Hendrik Sterk, advocaat uit Leuven. Zie kaart.

door de republiek en dat hij dus geen vijandelijke had gesteld. Zijn naam werd terug van de *liste des émigrés* geschrapt en hij werd op 14 11 1807 opnieuw in het bezit gesteld van zijn goederen.

1836
Kadastrale kaart van Vandermaelen en atlas van Huart.
Bevolkingsregister Wolvertem 1860-1870-1880.

Eigenaar en pachter is nu **Egidius Martinus Stuckens**⁶³ uit Evere die gehuwd was met Maria Elisabeth Verhasselt (dochter van hogergenoemde Petrus Verhasselt en Joanna Maria Van Bever). Na haar dood hertrouwde Egidius in 1825 met Maria Theresia Pesé⁶⁴ uit Merchtem met wie hij drie kinderen bekam. Ook zijn vrouw's jongere zuster Isabelle woonde toen mee in op het pachthof, Neerpoortenstraat 36. Zij stierf er in 1870. Op 18 05 1877 werden hun twee nog op het hof wonende ongehuwde kinderen, Egidius Carolus en Anna Petronella, hier afgeschreven voor Merchtem waar ze op 01 06 1877 in de bevolkingsregisters werden ingeschreven : Markt.

Na de dood van haar ouders was het hof in bezit gekomen van Isabelle-Louise Stuckens. Deze was ondertussen in 1867 te Wolvertem getrouwd met Philips Van den Houte uit Ossel en ze verhuisden in 1878 ook naar Merchtem.

⁶³ Egidius Martinus Stuckens ° Evere 09 10 1794, zoon van Martinus en Catharina De Smet en + Meuzegem 17 08 1858 ; Marie Elisabeth Verhasselt ° Meuzegem 14 06 1779 en + Meuzegem 12 03 1824.

⁶⁴ ° Merchtem 02 05 1790 en + Meuzegem 10 03 1871 in haar huis, wijk C 40. De aangifte wordt gedaan door haar zoon Egidius Carolus Stuckens. Ze was de dochter van Philippus Pesé en Anna Catharina De Boeck.

1877

Bevolkingsregister Wolvertem 1870-1880.

Nadat de Stuckens van het hof waren gegaan komen op 05 06 1877 **Henricus Adrianus De Pauw** (° Brussegem in 1839) en getrouwd met Marie Elisabeth Bessems (° Buggenhout in 1840) samen met hun twee nog jonge kinderen en de 66-jarige knecht François Van Onsem, op het pachthof. Er worden nog twee kinderen geboren maar waarschijnlijk boerden ze slecht vermits ze op 27 04 1880 voor Merchtem worden afgeschreven. Hun oude knecht volgt hen op 15 12 1880.

1880-1886

We hebben niet kunnen terugvinden wie op dat ogenblik de boerderij pachtte.

15 02 1887

Bevolkingsregister Wolvertem 1870-1880.

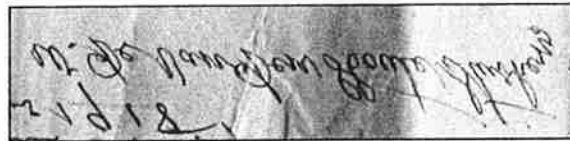
Petrus Franciscus Van den Moortel (1852-1936)⁶⁵ getrouwd in 1884 met Maria Dorothea De Knop (1855-1927) dienden in allerijl het Spaans Hof, toen nog Brussegem, te verlaten ; hier waren reeds hun eerste twee kinderen geboren.⁶⁶ Ze worden te Wolvertem ingeschreven op 15 02 1887 en een week later op 22 02 1887 wordt hier hun derde dochter geboren. In 1907 wordt het Hof als volgt beschreven :⁶⁷

1. een gebouw uitmakende een woonhuis, bergplaats, paardenstallen, wagenhuizen, varkens- en koeienstallen al aan mekaar in steen, gedekt deels met schaliën, deels met pannen zonder stropoppen.
2. een schuur en een bergplaats in steen, gedekt 2/3 met gepopte pannen en 1/3 met stro, losstaand van het gebouw.
3. een bakoven met remise in steen gedekt met ongepopte pannen, 15 m los van de andere gebouwen.
4. het wagenhuis op houten stijlen gedekt met pannen, staande op enige meters van de andere gebouwen
5. een gebouw dienden als overdekte plaats voor manege van de rosmolen en voor wagenhuis op houten stijlen rustende op stenen voetstukken, aangehecht aan 2. en gedekt met pannen zonder stropoppen.⁶⁸

In 1916 waren er op het hof 7 paarden, 10 koeien, 20 vaarzen, 3 stieren, 15 varkens, 175 kippen. Er werden 40 ha land en 20 ha weiden in pacht gehouden.⁶⁹

In 1919 en 1920 bedroeg de pacht 2.700 frank en de kwitanties hiervan werden nog ondertekend door de stokoude eigenares, de weduwe Philippus van den Houte uit Merchtem.

⁶⁵ Zoon van Antonius Van den Moortel en Anna Maria Van Hamme.

⁶⁶ Volgens verhalen in de familie Van den Moortel zou Petrus voorbestemd geweest zijn om na de dood (1885) van zijn moeder de nieuwe pachter te worden op het Spanjaardshof vermits zijn broer reeds op het Hof te Linthout boerde ; door strubbelingen (waarschijnlijk t.g.v. zijn Daensistische gedachten) met de rentmeester van de eigenaar (de familie Ghibert) kwam er na afloop anno 1886 van hun pachtcontract een nieuwe pachter op het hof zodat Petrus in allerijl een nieuw hof moest vinden. Waarschijnlijk is hij op voorspraak van zijn zuster Barbara (getrouwd met Edward Stuckens, brouwer te Merchtem en achterneef van de eigenaar van het O.L.Vrouwshof) op het hof beland.

⁶⁷ Brandpolis 1064218 dd. 23 09 1907 van de Belgische Vereeniging. Het verzekerd kapitaal bedroeg 40.650 frank en de premie 52,52 frank. Hierbij waren nog inbegrepen : 6.de inboedel van punt 1. ; 7. de vruchten van de oogst zowel te velde als in de schuren ; 8. het landbouwgerief en 9. de aardappelen in de schuur. Er werd in vermeld dat de pachter zelf het wagenhuis gebouwd had en er dus eigenaar van was. In de volgende polis uit 1920

⁶⁸ Dit artikel komt slechts voor in de brandpolissen van 1920 en later. Het was inderdaad omtrent 1910 dat de pachter op zijn kosten een tweede wagenhuis liet bouwen. Het verzekerd kapitaal bedroeg toen 182.250 frank voor een premie vn 343.50 frank.

⁶⁹ Verklaring in het infoblad van Meise dd. ??? rubriek *de Schatkamer* door Jef Van den Brande in gesprek met Piet Van Keer, werkzaam op het pachthof van 1916-1918.

Het Hof circa 1910 : vader en moeder Van den Moortel in de deuropening.

De bejaarde weduwe Van den Houte-Stuckens ⁷⁰ sloot op 24 01 1920 een laatste keer met haar pachter een huurcontract ⁷¹ voor totaal 22 hectare 52 are 70 centiare landerijen, ingaande op 30 11 1921 voor negen opeenvolgende jaren. Het betrof 10 ha 86 are 70 ca onder Meuzegem op de percelen E 195 (weide), E 197a (boomgaard), E 198a (moestuin), E 199b (woonhuis), E 200b en 201b (land) gelegen rond het Hof en op de percelen E 52 (weide), E 79a (weide) te Neerpoorten ; verder nog land onder Wolvertem op de Windmolenkouter en in de Maye op de percelen F 822, 824a, 825a, 826a, 852,874a, 875 en 905a. Onder Brussegem (Ossel) lagen nog 10 ha 66 are landerijen verspreid over de percelen C 18, 21 en 22 genaamd den Koolhof, C 226a de Heide, C 227 het Lovegeblok, C 254 het Blok en C 260, 261, 262 en 263 genaamd de Meer.

Petrus en zijn vrouw overleden op hun pachthof, ⁷² toen gelegen Neerpoortenstraat 36.

⁷⁰ Overleden te Merchtem op 18 11 1920, rentenierster.

⁷¹ Onderhands contract geregistreerd te Asse op 11 02 1920, boek 50 blad 29.

⁷² Normaliter zou de oudste zoon Joannes Josephus hun opvolgen maar deze wou een eigen boerderij opstarten om niet afhankelijk te moeten zijn van rentmeesters en eigenaars dewelke zijn vader rond 1885 de opvolging van het Spaans Hof hadden ontzegd.

1924

Bevolkingsregister Wolvertem 1920-1930.

Lodewijk Frans Alfons Leemans (1888-1958), in de omgang Fons ⁷³ genaamd, zoon van de pachter van het Hof van Leemans op de Dries te Wolvertem huwt te Wolvertem op 10 06 1924 Joanna Barbara Amelia Van den Moortel (1885-1961), Amelie genaamd, dochter van voorgaande pachter en komt zodoende inwonen op het O.L.Vrouwhof.

Het pachthof was ondertussen vererfd geworden en in de dertiger jaren van voorgaande eeuw in bezit gekomen van de kleinkinderen van Pieter Jozef Stuckens, een broer van Egidius Martinus Stuckens vermits de drie kinderen van deze laatste geen rechtstreekse erfgenamen hadden.

Op 15 09 1930 werd een huurceel opgemaakt ⁷⁴ tussen enerzijds Amand Stuckens (x Seraphine De Coster) en Hélène Stuckens (x Alfred De Koster) en anderzijds Alfons Leemans en Amelie Van den Moortel. De bail werd gesloten voor negen jaren en verviel op 30 11 1938 en de pacht prijs zou 13.150 frank bedragen. Het oppervlak bedroeg nog 17 ha 35 are 75 ca vermits onder Wolvertem de percelen F 852, 875 en 905 niet meer werden opgenomen ; onder Brussegem waren dit de percelen C 226 en 227 welke te ver van het Hof waren gelegen.

10 02 1954

Bevolkingsregister Wolvertem 1950-1960.

Het pachthof is nog steeds van de familie Stuckens ⁷⁵ en de pachter is nu **Julius De Boeck** (1908-2000) ⁷⁶ welke op hogervermelde datum te Wolvertem in het bevolkingsregister wordt ingeschreven samen met zijn vrouw en hun drie kinderen. Ze kwamen toen van een pachthof aan de Heerbaan 7 te Steenhuffel.

Pachter De Boeck en zoon ca 1960.

31 10 1973

De laatste pachtersfamilie **Julius De Boeck** is dan verhuisd en de gebouwen met enkele aren grond worden door de familie Stuckens verkocht aan architect-urbanist Edward De Neys die hier op 24 12 1974 wordt gedomicilieerd (Lovegemstraat 8 – kadstraal sectie E 196c) en wiens zoon Christoffel er in het bezit van werd gesteld op 15 11 1995 bij akte voor notaris Stefaan Van den Eynde uit Meise en er nog steeds woont.

1995

5 ha landerijen rondom en in de omgeving van het pachthof zijn nu eigendom van de BVBA StepheX Stables & Co ⁷⁷ die er een groot hippisch centrum met binnen en buitenpiste opricht.

Marc Gillisjans

⁷³ Zijn dochter Irma Leemans trouwde met Julien De Cock, pachter op het nabijgelegen Hof te Linthout in Brussegem en wiens moeder Joanna Petronella Van den Moortel van het Hof te Linthout was.

⁷⁴ Onderhandse akte geregistreerd te Grimbergen op 24 09 1930, boek 1 blad 86.

⁷⁵ Amand Stuckens kwam in de winter bijna wekelijks naar het Hof om van hieruit met zijn zonen en enkele vrienden op jacht te vertrekken.

⁷⁶ Julius werd geboren te Steenhuffel en huwde te Wolvertem op 26 05 1942 met Maria Joanna Van Hemelrijck ,
^o Wolvertem in 1912 en + in 1990. Ze was de dochter van Jan Emiel Van Hemelrijck en Leonie De Buyser.

⁷⁷ Zaakvoerder Stephan Conter. Handel in springpaarden en hunters en later ook import en export van paardenvrachtwagens.

Het Vrouwenklooster van Nieuwenrode.

Ontstaan van Nieuwenrode.

Nieuwenrode zou ontstaan zijn rond 1100, het was één groot bos en zeer dun bewoond. De oudste vermelding is van 1154; Neuenrothe. In het latijn Novum Sartum = nieuw ontgonnen gebied.

In dit noordelijk bosgebied van Meise en Wolvertem lagen reeds drie open plekken: te Meise het gehucht Eversem, en te Wolvertem het gehucht Nerom en Westrode. Nieuwenrode heeft een oppervlakte van 582 ha en ligt op 10 tot 25 meter boven de zeespiegel. Het hoogste punt is gelegen bij « den Haas ».

Nieuwenrode en Oxdonk waren een deel van Meise en werden beheerd door de Ridders van Meise, deze waren leenmannen van de Berthouts, de Heren van Grimbergen.

Wolvertem is een zelfstandig gebied en werd beheerd door de Heren van Wolvertem.

In dit gebied ligt de grens tussen Meise en Wolvertem.

Vanaf Sint-Bixius Rode tot Nieuwenrode loopt de Birrebeek als grensbeek. Door de Meerstraat, nu Paddegatstraat (Meise-Nieuwenrode) en de Nieuwenrodestraat (Wolvertem-Westrode) richting Mierenest.

Kerkelijk wordt Wolvertem bediend door de abdij van Dielegem (Jette). Onulfus, Heer van Wolverten schonk de gronden voor de bouw van deze abdij in 1095. Meise en Nieuwenrode werden bediend door de abdij van Grimbergen. 1096 - 1128. De beide abdijen volgden de regel van Sint-Augustinus, later werden zij de volgelingen van Sint-Norbertus. Zij werden Norbertijnen genoemd, ook « de Witheren » onwille van hun witte kleren.

De Berhouts hadden te Nieuwenrode een steunpunt.

Aan de overgang van de Birrebeek te Nieuwenrode door een brug of voorde met de Meerstraat, een grensstraat. Dit steunpunt was 5 km van Grimbergen gelegen. Deze zeer oude weg van de Berthouts, verbond Grimbergen langs Beigem naar het kasteel van Ramsdonk en Breendonk. en zo verder naar de Rupelovergang te Ruisbroek om daar de Rupel over te steken naar hun bezittingen in de gemeente Niel en omgeving. Men sprak ook over de witte weg, omdat de Witheren daar de meeste kerken bedienden.

Bij de samenvloeiing van de Heidebeek en Birrebeek te Nieuwenrode ontstond een moerasgebied en de overgang van de Birrebeek was ideaal om een omwalling uit te bouwen. Dit is nog goed zichtbaar op de kaart van Graaf Ferraris rond 1780.

De abdij van Grimbergen.

De abdij van Grimbergen werd hersticht rond 1128 door Sint-Norbertus op aanvraag van de Heren van Grimbergen, de Berthouts. De abdij was een dubbelklooster van mannen en vrouwen. Een muur bevond zich tussen beide gemeenschappen.

Voordelen voor de vrouwen..

Zij hadden de geestelijke leiding van een priester, bij de liturgische diensten in de abdijskerk.

Zij kregen bescherming van de paters bij invallen van « legers », strooptochten en andere gevaren.

De zusters verzorgden de huishoudelijke taken van de abdij.

Nadelen.

Misbruiken in de omgang met de zusters, sommige paters namen het niet zo nauw en hadden een oogje voor de zusters.

Hierdoor wantrouwen van de geestelijke overheid. Volgens een dekreet van 1137 gegeven door de abt-generaal van Prémontré moesten de dubbelkloosters afgeschaft worden.

Het vrouwenklooster moest opgericht worden op 5 km van de mannenabdij.

Abt Humbertus besloot in 1137 te Nieuwenrode een vrouwenklooster te bouwen. De Paus Innocentius II keurde in 1139 die maatregel goed.

Het Vrouwenklooster.

Wie bezorgde de nodige grond. ?

Geraard van Wolvertem een nazaat van Onulfus , Heer van Wolvertem, schonk gronden voor het bouwen van een vrouwenklooster rond 1140.

Oorkonde van 1154. (herhaling van de toestand van rond 1140.)

Geraard, Heer van Wolvertem en zijn familie schonken 3 mansi 36 bunders vrij landbouwgrond te Nieuwenrode voor het bouwen van dit klooster. De gronden lagen richting Westrode en Nerom. Het was een aaneengesloten blok.

Raso van Westerhem een verwant van Geraard, van schonk op zijn sterfbed nog een mansus = 12 bunder.

Arnold Van Assche verkocht een mansus aan de abdij. De prijs van 2 mark wordt aan het klooster gegeven. + een cijns van een leenman op het goed van 3 ½ mark. (1 mark = ½ pond ongeveer 246 gram in goud of zilver)

Willem van Eppegem schenkt een mansus te Nerom aan de abdij.
Walter van Zottegem, familielid van de Heren van Wolvertem, schenkt twee mansi te Nerom aan de abdij.

De getuigen waren :

Walter en Geraard Berthout, de beschermheren van de abdij van Grimbergen. Verder Wenemaar en Alardo van Beigem en Arnoldo van Itegem. Ook Willem van Eppegem, verwant van Geraard van Wolvertem.

De oorkonde werden plechtig afgekondigd te Wolverten in de eigenkerk van Geraard, de landheer van Wolvertem. Ook de Heren van Grimbergen, de Berthouts gaven hun toestemming tot het oprichten van dit klooster.

Dit werd de kern van het klooster, ongeveer 96 bunder (120 ha)
+ gift van 5 ½ mark.

Het klooster werd opgericht.

Het klooster stond op de grens van de parochie Wolvertem en Meise en bij de samenvloeiing van de Heidebeek en de Birrebeek, en de brugovergang van de Birrebeek met de Meerstraat (Paddegatstraat), een verbinding met Grimbergen. De Birrebeek werden verlegd omwille van het kloosterpand.

De aarde uit de wallen werd gebruikt voor de site, hierdoor kwam het terrein hoger te liggen, een betere bescherming tegen wateroverlast. Het klooster kon nog versterkt worden door een houten omheining. Nadien volgde het oprichten van de gebouwen in materialen van de streek (hout of steen?) In Grimbergen waren er steengroeven voorradig. De omwalling was een goede bescherming tegen ongewenste dieren en mensen.

Het kloosterleven.

Het werd een moeilijke start voor de zusters. In dit bosgebied met hier en daar een open plek, moest de kloosterhoeve, « Hof den Dorp » opgericht worden om in hun levensonderhoud te voorzien. De landbouwgrond werden in 3 velden verdeeld, één veld was voor de hoofdteelt, een tweede voor bijteelt, het derde veld als vogelwei, voor het grazen van de schapen. (vlees, wol en mest van de dieren). Elk jaar wisselde men de percelen. (het drieslagsysteem)

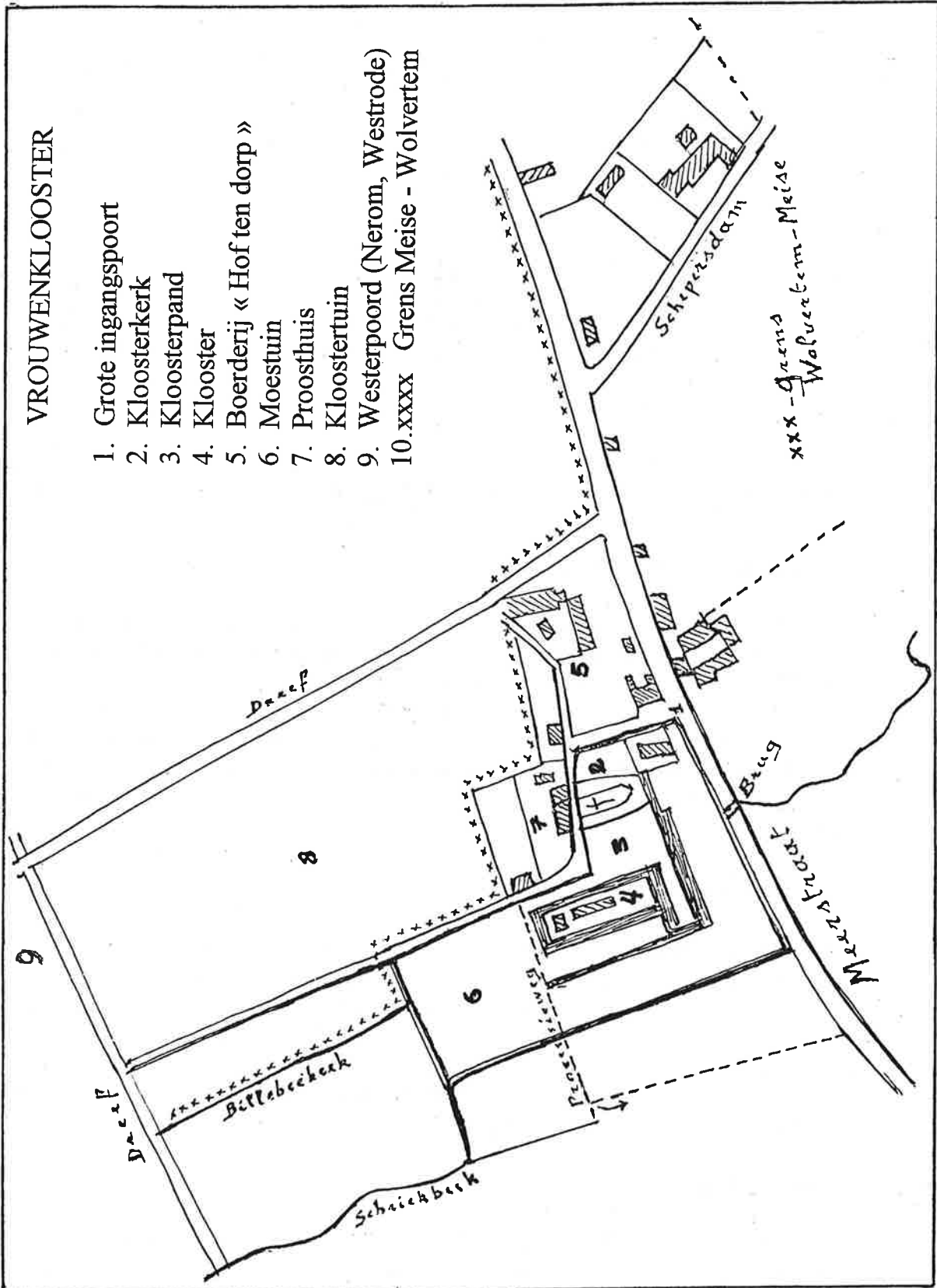
Het onderhoud van kerk en het klooster werd verzorgd door de abdij. Giften en aankopen van gronden werd door de abdij geregeld. Het vrouwenklooster had heel weinig eigen bezit en was volledig aangewezen op de Grimbergse abdij. Zij stond onder het gezag van een proost die zorgde voor de kerkelijke diensten.

Het kloosterleven was strenger dan voor de kanunniken.

Er werd weinig gesproken. De zusters werkten op het hoeve, in de kloostertuin en op de velden.

VROUWENKLOOSTER

1. Grote ingangspoort
2. Kloosterkerk
3. Kloosterpand
4. Klooster
5. Boerderij « Hof ten dorp »
6. Moestuin
7. Proosthuis
8. Klooster tuin
9. Westerpoord (Nerom, Westrode)
10. xxxxx Grens Meise - Wolvertem

Met als leuze :

Ora et labora.

Volgens schattingen zou de bezetting per jaar ongeveer 20 zusters geteld hebben en nog enkele leken en broeders op de hoeve. Het klooster werd bestuurd door een prioren. (niet door een abdis)

Kloosterkapel.

De eerste kapel was waarschijnlijk opgetrokken in hout. Zij was een volwaardige kerk en maakte deel uit van de abdij. Hierdoor was ze niet ondergeschikt aan de moederkerk van Meise, zoals Oppem en Sint-Brixius-Rode.

De godsdienstige oefeningen in de kapel werden geleid door de proost., een kannunik van Grimbergen, en de priorin.

De kapel was toegewijd aan O.L.V. ten hemel opgenomen en ook aan Sint-Jan Evangelist.

Schenken van Landbouwgrond.

1. Schenking 1170-1191.

Willem van Epegem schenkt een hoeve te Nerom met 12 bunder landbouwgrond en een bos te Imde ten voordele van de zusters. Na zijn dood wordt dit bevestigd door beide Berthouts in bijzijn van Hertog Godfried van Brabant.

In 1177 kreeg het klooster een altaar van de parochiekerk van « Ruisbroek aan de Rupel » geschonken door « Alardus », bisschop van Kamerijk. Hierdoor verkregen zij de inkomsten van deze parochie. Het werd voor de zusters hun enig altaar in eigen bezit.

2. Schenking 1186

In een bevestigingsbrief in 1186 schenken Walter van Zottegem en zijn broer Olivier een stuk land van 12 bunder gelegen naast het klooster.

Felicitas van Imde, zuster van Geraard, schenkt een stuk grond (16 bunder) aan de abdij ten gerieve van de zusters.

De oorkonde werd afgekondigd op het altaar te Nieuwenrode met als getuigen : abt Simon en proost Gerard.

3. Omruiling

In 1188 gebeurt een ruiling van 2 bunder grond naast het bos met een andere grond geschonken door Aloisa aan de abdij. Oorkonde getekend te Nieuwenrode in de kapel

4. Schenking 1191.

In 1191 is er een intrede van een edele dame Elisabeth in het klooster te Nieuwenrode. Zij schenkt eigendommen te Kortenberg..

In de oorkonde vermeldt men de naam van : « Proost Gerard. »

De aanwinsten ongeveer 42 bunder landbouwgrond (52 ha)
en een belangrijk goed van dame Elisabeth.

De landbouwgronden geraken uitgeput.

Een stilstand van goederen tot 1218. Men gaat nu bossen verwerven.

Noordelijke uitbreiding : aanwinst van bossen in de jaren 1218 en ...

In 1218 verkopen Obinus van Beigem en zijn moeder Bertha, 9 bunder bos ten noorden van het klooster te Nieuwenrode.

In 1220 schenkt Arnold van Meise, 11 bunder bos nabij het « Het Hof te Nieuwenrode. »

In 1221 schenkt Hendrik van Beigem 1 ½ bunder grond.

Ingelbertus 1 ½ bunder grond.

Beatrice van Meise schenkt een ½ bunder grond te Meise. (Singengem)

Hierdoor komt het « Hof te Nieuwenrode » centraal te liggen
tussen Meise en Wolvertem..

Ludovicus van Leefdael schenkt beboste grond in het « Silva de Wolverthem », (Het Woud van Wolvertem) gelegen nabij het kloosterhof te Nieuwenrode.(13 bunder bos en 3 bunder land).

In 1221 schenkt Walter, heer te Grimbergen 30 bunder bos nabij het Hof te Nieuwenrode.in het «Woud van Wolvertem.»

In 1224 verkochten Ludovicus van Leefdael en zijn vrouw Beartrice 13 bunder bos aan de abdij en omwisseling van 3 bunder landbouwgrond van de abdij te Imde tegen 3 bunder grond te Nieuwenrode.

In het totaal minstens 100 bunder heeft het geslacht van de «Heren van Wolvertem » geschonken: de basis voor de uitbreiding van het klooster en de kloosterhof.

Nadien koopt de abdij nog bossen te Meise. Waren die aankopen of schenkingen te Eversem bedoeld voor het vrouwenklooster of voor de abdijshoeve te Eversem.(Beigem) ?

De aanwinsten rond 1218 - 1224.

Ongeveer 79 bunder bossen. (99 ha)

6 bunder landbouwgrond (7,5 ha.)

De cijnsgoederen.

In 1227 koopt de abdij 33 ½ bunder cijnsgoed te Westrode en Wolvertem van Walter van Zottegem en zijn zoon Olivier.

In 1230 verkoopt Walter van Zottegem aan de abdij 19 bunder in het « Woud van Wolvertem » en een halve bunder land tussen het woud en het « Hof te Nieuwenrode. »

In 1239 verkopen Bernardus van Ledeberg en zijn vrouw aan de abdij 24 bunder bos van het Vorstbos onder Meise. Godfried, Heer van Grimbergen en Perwez, ontvangst hiervoor 3 denarii per bunder (72 denarii) gelegen aan de Bosstraat.

In 1247 verkoopt Walter van Zottegem, heer van Wolvertem een, tweede deel cijnsgoed aan de abdij onder zelfde voorwaarden van 1227.

Samen ongeveer 76 bunder en 1 dagwand.

De paters komen terug naar de abdij.

De abdij heeft te weinig eigen volk om zijn hoeven te bewerken. Zij geeft de hoeven in handen van pachters en cossaarten. De abdij zal nu sommige delen van de bossen laten rooien waar kleine hoeven ontstaan, die door cossaarten werden uitgebaat, die een cijns betalen of tienden aan de abdij. Soms ook een cijns diet bestond uit het leveren voor groenten en dieren tijdens feesten zoals Kerstmis drie of meer kapuinen. (haantjes)

Aankoop van gronden en hoeven van kleine grondbezitters.

De landheren konden niet concurreren tegen de abdijen, met hun hoeven. De abdijshoeven moesten geen belastingen betalen. De kleine cijnshoeven werden verkocht door de heer, soms waren ze verplicht hun goederen uit nood te verkopen aan de abdij.

Ook de kleine boerengeslachten ondergingen hetzelfde lot. In 1231 tot 1242 koopt de abdij erfgoed van het boerengeslacht Sas te Nerom en te Meise.

In 1267 werd laatste koop gesloten van 7 bunder bos en weide voor het klooster, mits het betalen van 20 solidi Brussels aan Jan de Wert en vrouw.

De cijnsplichtingen moesten nu aan de abdij :

- 1 Diensten voor de abdij leveren (zaai- en oogsttijd)
- 2 Giften in natura geven, of dit vervangen door een bedrag in geld.

Rond 1270 verdween het klooster.

Volgens Jan Verbesselt zouden negentigtal personen (zusters, fraters en leken) hier geleefd hebben. Volgens August Delestré zouden in het dodenboek van de abdij, 120 zusters en leken vermeld staan.

Er zijn 4 priorinnen geweest. (Zij waren geen abdisen)

Globaal bekeken.

1. Rond 1140 stichting van het vrouwenklooster.
2. Vanaf 1170 aanwinsten van landbouwgrond.
3. Vanaf 1215 aanwinsten van Bossen.
4. Vanaf 1245 aankoop van cijnsgronden en uitwisselen van percelen.
5. Rond 1270 verdween het klooster.
6. De abdij verpachten hun gronden.

138 bunder land + 79 bunder bos = 217 bunders
+cijnsgrond 73 bunder

SAMEN 290 bunders. (.360 ha.)

Die 290 bunders geven een idee van de rijkdom van het vrouwenklooster en de abdij van Grinbergen. Wolvertem en Meise hebben rond 1140-1270 de aanzet gegeven tot de gehuchten Eversem, Westrode, Nerom. Waren er 290 bunders of meer of minder, de abdij heeft de ontginning vooral in Westrode en andere gehuchten uitgevoerd.

Wat met de zusters.

De overblijvende zusters werden tewerkgesteld in de abdijschoven en bij de kapellen.

- 1 Te Eversem in de hoeve van de abdij.
- 2 Amelgem aan de kapel (Elisabeth en Oda).
- 3 Hasselt aan de Sint-Elooikapel. Ida en Magareta stierven in 1320.

De abdij erfde al de bezittingen van het klooster. De gronden en bossen lagen vooral te Eversem, Westrode, Nerom en Imde.

Volgens Jan Verbesselt waren de gronden van de gemeente Wolvertem in bezit van de abdij van Dielegem voor 1/3 en de abdij van Grimbergen had 1/5 van de gronden. De beide abdijen hadden dus 8/15 van de gronden van Wolvertem in hun bezit..

Dielegem kreeg in Wolvertem de beste gronden, zij was vroeger gesticht. Grimbergen moest zich tevreden stellen met de minder goede grond.

Nieuwenrode ontstond nu als een parochie.

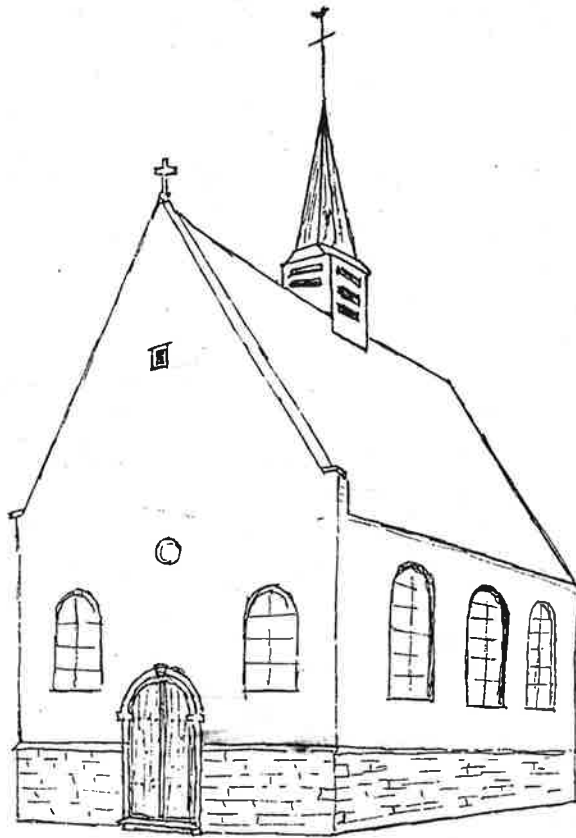
De proost had alle pastorale bevoegdheden , van doopsel tot overlijden. Maar het doopwater kwam uit de doopvont van Meise.

Michel Van den Broeck

Nieuwenrode krijgt een nieuwe kerk (1613-1619).

De oude klooster kerk van 1140 was vervallen en had heel wat schade geleden tijdens de godsdienstoorlogen van de zestiende eeuw. Het dorp was haast verlaten en was enige tijd zonder dienstdoende proost.

De gewezen pastoor van Strombeek , Gaspar Van der Scheuren, kwam de bediening van de kerk waarnemen, Toen bouwde prelaat Outers van Grimbergen een nieuwe kerk te Nieuwenrode.

Biografie:

1. Archief abdij van Grimbergen. (zeer oude charters betreffende "Novum Sartum".
Info van Jos Boschmans. 2000.
2. Nieuwenrode H. Spinael Kapelle-op-den-Bos 1974.
3. Geschiedenis van Wolvertem J. Lefèvre, L. Verhasselt en J t' Kint 1978.
4. Meise Jan. Van den Eynde 1970
5. Eigen schoon en de Brabander 1963

Meisewonderen 2 : Pastorij St.-Martinus Meise

Dit prachtige gebouw was tot in de jaren 60 onmuurd. In het kader van de openheid van het Vaticaans Concilie werd de muur afgebroken. De ingang langs de August Van Doorslaerlaan en de muur erlangs tot aan de Onze Lieve Heerweg bleef bewaard. De gemeente hakte wel een achteringang door de muur, die naar de vijver leidt en rond het gebouw en langs de beschermde eeuwenoude hulst loopt. Deze boom werd recent behandeld door een boomchirurg, om het verval tegen te gaan.

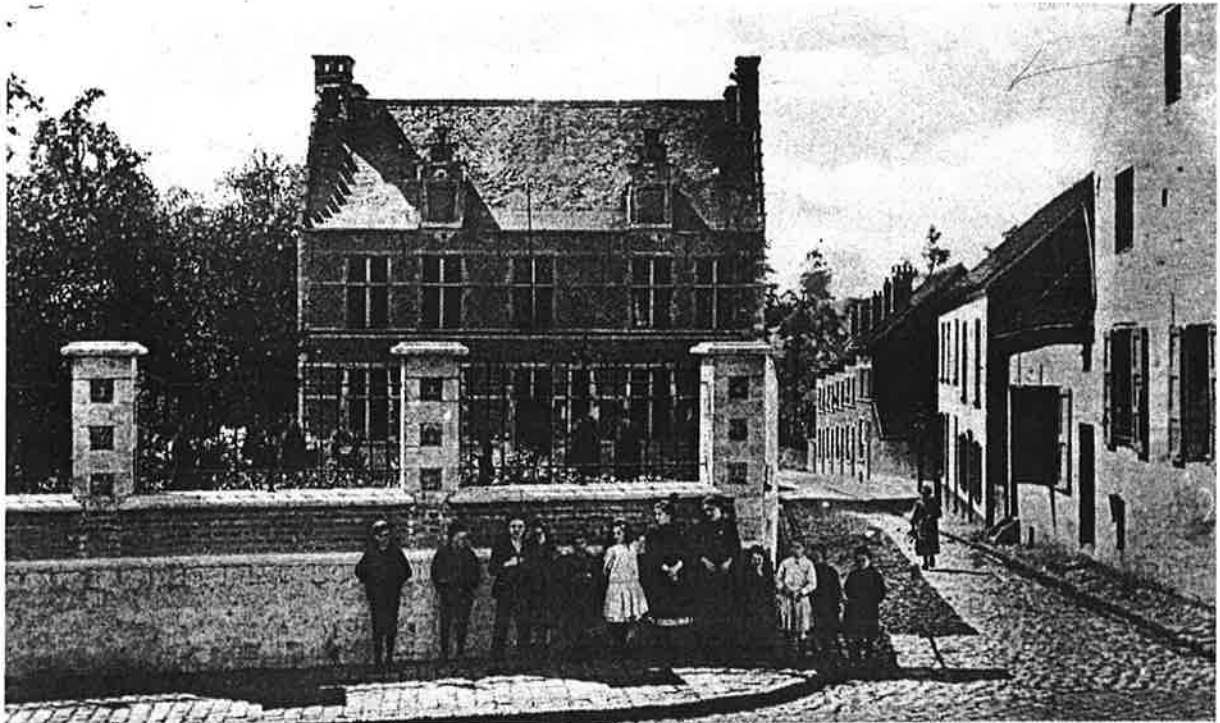
Oude foto met de St.-Sebastiaansgilde en de jonge baron d' Hoogvorst (uit Meise, onder de toren van St.-Martinus pag. 63)

De pastorij staat op onze lijst van te beschermen erfgoed op nummer 14. Op mijn blog <http://blog.seniorennet.be/erfgoedmeise> behandelde ik dit gebouw onder nummer 67.

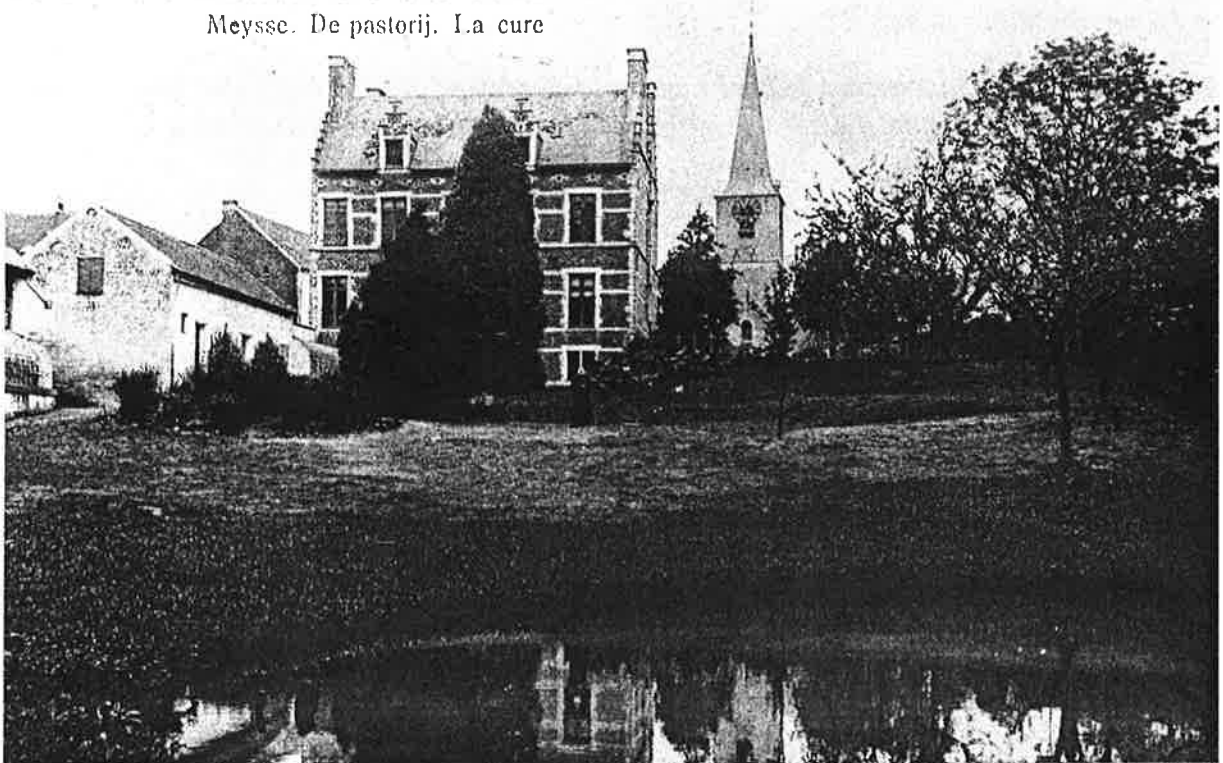
Bronnen :

Bouwen door de eeuwen heen 1 : 388.
Histoire des environs de Bruxelles : 232
Meise in oude prentkaarten : 20
Meise onder de toren van St.-Martinus : 17
Meise, van oorsprong tot 1940 : 142
Meise (Jan Van den Eynde) : 32
Meise (Beiaardvrienden) : 32
Meise (K.B.) : 14
De autotoerist 11/1970 : 667
Wandelpaden Meise : 7
d' Hoogvorstpad : 20
Langs Vlaamse wegen ST.-M. en L. : 7
Erfgoedbijbel van Vlaanderen : 842

In ons tijdschrift vinden jullie alvast een reeks bijdragen. Hiervoor kun je de inventaris raadplegen op Microsoft Excel van Jef De Cuyper.

Meysse. De pastorie. I. a cure

Achiel Bettessone verzamelde volgende data in zijn boek "Meise", 3de en 4de deel van "Schoon Meise", uitgegeven door Vakantiegenoegens.

1619 pastoor Ludovicus Moreau liet het voorste deel verbouwen met goedkeuring van abt Outers

1647 pastoor Gijsens Batholemeus richtte het oudste gedeelte opnieuw op

1670 enkele oude doeken werden ingelijst die door Leo Van Puyvelde toegeschreven werden aan Mathias Van Helmont

1672 schilderij met vogelvluchtperspectief (Iconografie nr. 200) beschrijving pag. 45 Bettessone

1682 2de vleugel bijgebouwd (trap bestond al)

1698 vergroot door abt Bassery

1730 Prelaat Augustinus Van Eeckhout bouwt het naar het westen gerichte deel van de pastorie. Hij legde de eerste steen op 6 juni 1730. Zijn wapen werd boven de deur van de achtergevel aangebracht met de leuze "Ministerium tuum imple". Het is wel eigenaardig dat de trap naar de verdieping in het achtergedeelte zit en dat normaal bij verbouwing de trap zou blijven bestaan en deels in het oude gedeelte zou gezeten hebben.

1733 De schilderij met zicht op Meise, opgehangen in de grote zaal is van die tijd. Zij werd uitgevoerd in opdracht van prelaat Van Eeckhout, vermoedelijk door een leerling van David Teniers. De madonna opgehangen in dezelfde zaal is vermoedelijk van een leerling van Rubens.

1759 Een figuratieve kaart met goederen gelegen te Meise met schetsmatige afbeelding van de kerk, de pastorie en de 6 huizen en de kapel van St.-Elooi werden getekend door C.J.Everaert (in het kaartboek van het Karthuyskerklooster te Brussel).

1789-1799 verwoestingen door de Franse revolutie

1895 De tussenstijlen van de vensters ontbraken en de kleine vensters waren toegemetseld (verwaarloosd)

1897 herstellingen

1902 herstellingswerken onder de leiding van provinciaal architect Dumortier. Zij verleende gastvrijheid aan 6 priesters, kloosterlingen van de abdij van Grimbergen, die de parochie en haar afhankelijkheden bedienden

1939 bij K.B. van 20.2.1939 beschermd monument

1962 muur rond de pastorie afgebroken

Oude pastorie : Bettessone pag. 45 beschrijving Meise in vogelperspectief

De pastorie werd gemeentehuis toen de pastoor Gijsen verhuisde naar de nieuwe pastorie aan de inkom dorpscentrum Plantentuin Meise. Na de fusie van gemeenten werd het een filiaal van het gemeentehuis dat in Wolvertem is.

Jef De Cuyper

VAN DRUIF TOT WIJN OOK TE WOLVERTEM

Door: J. Van den Brande

België mag op gebied van variëteiten vergeleken worden met Duitsland. Op een paar honderd meters afstand van onze kerktoeren bevindt zich in de Kleppervlakte een pareltje van een wijngaard, nog geen hectare groot, met 12 rijen wijnstokken van \pm 100 m lengte. De opbrengst varieert van jaar tot jaar. De wijnhobbyclub van Opwijk kan hier zijn hartje ophalen.

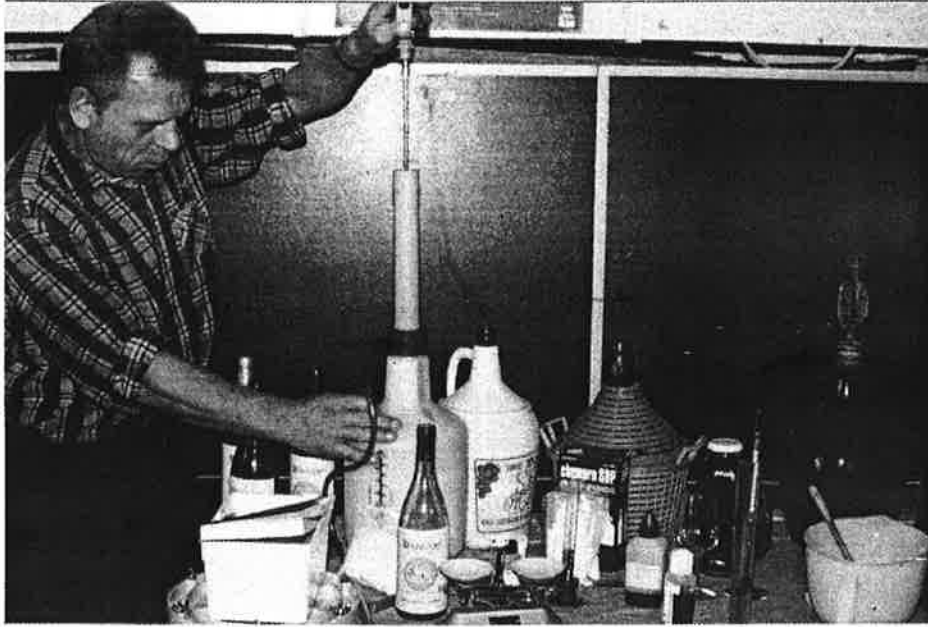
Grote belagers van de wijngaard zijn de vogels, de wespen en de witziekte (schimmel). De vogels worden afgehouden door het spannen van netten, de wespen worden gevangen met halfvolle flessen met suikerwater. In de wijngaard is er altijd wat te doen: snoeien, spannen van draden en vastbinden van de ranken. Vermits de netten een beperkte hoogte hebben zullen de trossen, door het snoeien zich binnen de nethoogte moeten bevinden. Ondertussen wordt ook getracht de ruggen van de plukkers te sparen. De netten worden pas geplaatst wanneer de druiven beginnen te rijpen. De kwaliteit van de oogst wordt bepaald na

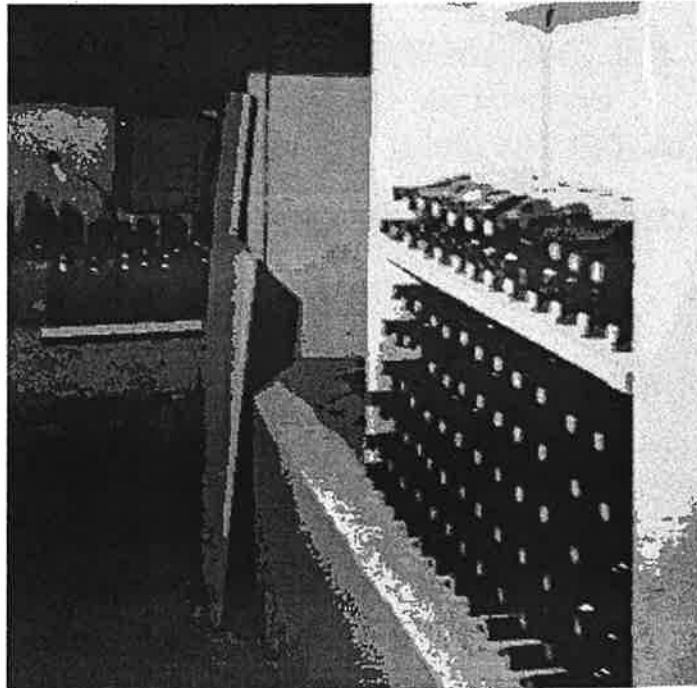
nauwkeurige meting van het suiker- en zuurgehalte. Als die combinatie evenwichtig is spreekt men over een goed jaar. Oogsten gebeurt in de maanden september en oktober. Naargelang de variëteit: Reigensteiner en Kerner, kan het knippen beginnen (Kerner is wel 14 dagen later rijp).

De druiven worden liefst zo snel mogelijk geplet, emmer na emmer worden ze in de pletmachine gegoten. Hierna volgt het pressen. Een groot presdoek wordt in de kuip gelegd en de geplette druiven worden er in gekapt. Een houten deksel sluit alles af en de hydraulische pomp wordt aangezet. Het sap wordt opgevangen in emmers van 10 liter en wordt daarna in grote glazen flessen "Dame Jeanne" van 54 liter gegoten. Deze flessen worden tot $\frac{3}{4}$ gevuld omwille van de gisting die gaat plaats vinden. Nu volgt nog een belangrijke meting nl. de suiker en zuurtegraad welke desgevallend wordt aangepast. De giststarter wordt toegevoegd (wijngist) en de fles kan afgestopt worden met een luchtstop welke uitgerust is met een sifon. Alles wordt bewaard bij 20 °C en dat voor 14 dagen.

Voor de overheveling wordt nogmaals gemeten of de suikers omgezet zijn in alcohol en koolzuur. Het overhevelen naar een andere "Dame Jeanne" om het bezinksel te verwijderen moet soms tot 3x herhaald worden tot men heldere wijn bekomt.

Nu kan men bottelen of de wijn in een grote fles bewaren. Het bottelen gebeurt met een soort drukpistool. Het kurken van de fles gebeurt door middel van een vernuftig apparaat. Nog etiketteren en de flessen plat leggen om de stop nat te houden.

Nog meegeven dat rode wijn een andere behandeling vraagt tijdens het gisten, de pellen worden mee gegist om de rode kleur te bekomen.

Gedenken wij om te besluiten de wijze woorden van Louis Pasteur: "Wijn is de gezondste onder alle dranken".

“HET IS NIET EENVOUDIG OM TE CHECKEN OF U VOOR ALLES WEL OP DE GOEDE MANIER VERZEKERD BENT, MAAR EEN MAKELAAR DIE AAN UW KANT STAAT WIL DAT GRAAG SAMEN MET U DOEN”

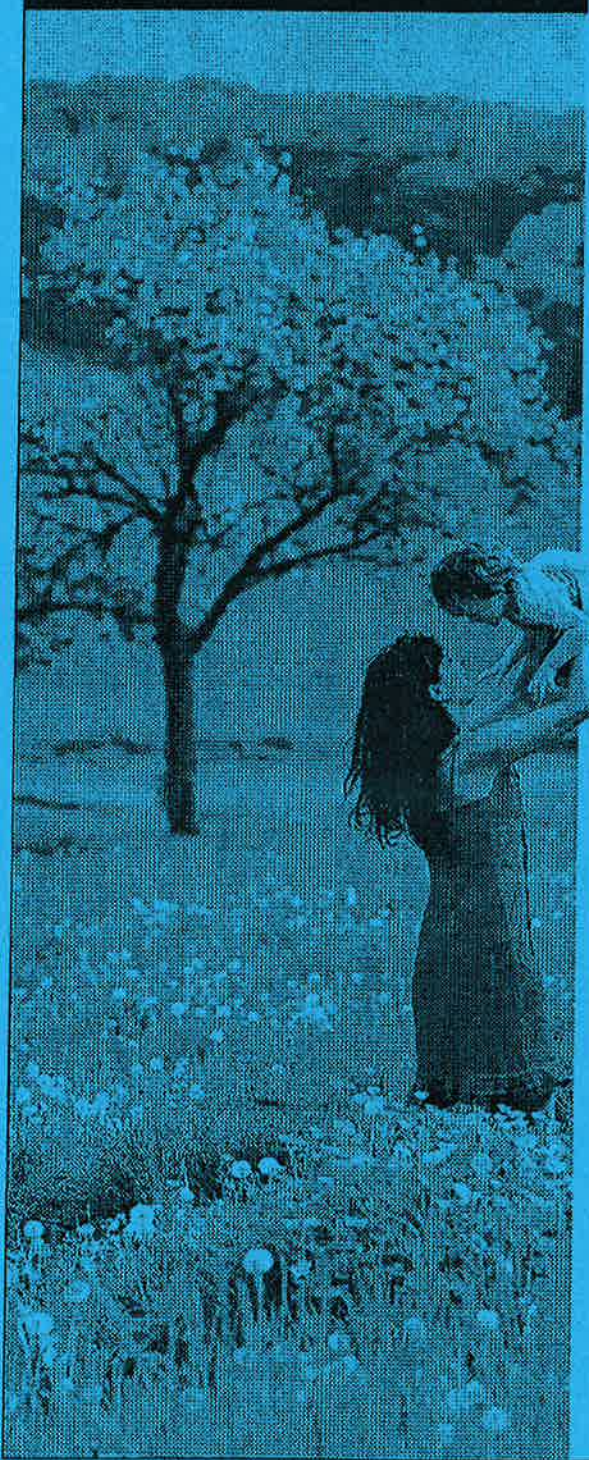

N.V. ZAKENKANTOOR BOGAERTS
Boechtstraat 15 - 1860 MEISE
Tel. (02) 269 99 70 - Fax (02) 269 93 17
CDV nr : 13209
VERZEKEREN AAN DE KANT VAN DE KLANT

DIT KWALITEITSMERK BETEKENT DAT WE ALS MAKELAAR ERKEND EN ONAFHANKELIJK ZIJN, EN DAT WE DE STRENGE NORMEN VAN ETHIEK, EFFICIENCY EN OPLEIDING HOOG IN ONS VAANDEL DRAGEN.

Leef uw leven.

Wij beschermen.

VERZEKEREN

Ooit over nagedacht waar het echt om gaat in het leven? Voor de een is het een glanzende loopbaan. Voor de andere is het de schaterlach van een kind. Soms noemen we het geluk, soms ben je er gewoon voor geboren. Waar het vooral om gaat, is dat het duurzaam is. En dat beschermen wij. Vanaf het moment dat u er over droomt. Zo kan u er vooral intens en lang van genieten.

Fortis Bank is a registered member of the ECR in 21.871.100 de producten en de verzekeringen.